

**EWALUACJA
STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE ZABRODZIE
NA LATA 2008 – 2013**

Zabrodzie, październik 2013 r.

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zabrodzie na lata 2008– 2013 przyjęta została Uchwałą Rady Gminy w Zabrodziu Nr XVI/88/2008 w dniu 25.04.2008 r.

Składała się z trzech podstawowych części. W pierwszej zawarto ogólną charakterystykę gminy Zabrodzie, w drugiej dokonano analizy problemów społecznych występujących na terenie gminy. Część trzecia określała wyznaczone cele strategiczne oraz zadania dla gminy i jej jednostek organizacyjnych w związku z przeciwdziałaniem problemom i kwestiom społecznym.

Strategia została opracowana przez Zespół ds. opracowania strategii powołany w dniu 31 grudnia 2007 r. Zarządzeniem Nr 51/2007 przez Wójta Gminy Zabrodzie. Koordynatorem działań w zakresie opracowania strategii został Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu.

Ww. strategia była odpowiedzią na kwestie i problemy społeczne zidentyfikowane w procesie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz przeprowadzonej analizy SWOT. Wyznaczone zostały cele strategiczne z zakresu sportu, rekreacji, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej oraz pomocy społecznej.

Wizja Gminy: Gmina przyjazna mieszkańcom oraz przebywającym turystom, chroniąca środowisko naturalne, wykorzystująca dla zrównoważonego rozwoju swoje dziedzictwo kulturowe, wspierająca aspiracje i dążenia społeczności lokalnej w oparciu o aktywizację mieszkańców, cykliczne rozpoznawanie potrzeb, budowanie i rozwój sprawnego przepływu informacji pomiędzy samorządem gminnym a mieszkańcami i organizacjami.

W strategii zdefiniowano 9 celów strategicznych porządkujących ład społeczny w gminie z zakresu rozwiązywania poszczególnych kwestii społecznych w latach 2008-2013.

Cele strategiczne Gminy Zabrodzie:

1. podejmowanie selektywnych działań na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
2. podniesienie jakości życia seniorów poprzez zaspokajanie ich potrzeb i rozwój usług socjalnych,
3. rozwijanie aktywnej polityki rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem wyrównywania szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją,
4. integracja i aktywizowanie lokalnego środowiska w zakresie promowania i wspierania samopomocowych form działania,
5. wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu,
6. profilaktyka uzależnień,
7. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zapobieganie patologiom,
8. promocja zdrowego trybu życia,
9. nowoczesny, sprawny i spójny system edukacji, zapewniający pełny rozwój psychofizyczny dziecka.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Zabrodzie wsparta badaniami ankietowymi i spotkaniami z mieszkańcami pozwoliła wyodrębnić 9 obszarów, dla których zostały opracowane następujące cele operacyjne:

- 1) tworzenie i finansowanie sieci placówek wspierających rodzinę w procesie wychowania,
- 2) wspieranie rozwoju dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 3) prowadzenie zajęć dla rodziców niewydolnych wychowawczo,

- 4) powiększanie i modernizacja bazy placówek oświatowych umożliwiających edukację młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych i osób dorosłych,
- 5) stymulowanie społeczności lokalnej do tworzenia zdrowego stylu życia wolnego od uzależnień,
- 6) rynek pracy – działania zmierzające do organizowania nowych miejsc pracy,
- 7) mieszkalnictwo- znoszenie barier urbanistycznych i architektonicznych,
- 8) pomoc społeczna- uaktywnianie środowiska lokalnego oraz wspieranie klientów pomocy społecznej w dążeniach do samorealizacji,
- 9) profilaktyka zdrowotna i poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej.

Dla skutecznej i efektywnej realizacji ww. Strategii niezbędnym było stworzenie systemu monitorowania, kontroli i oceny zadań zawartych w poszczególnych celach operacyjnych na każdym etapie ich realizacji.

Ewaluacja Strategii przeprowadzona została przez kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu.

Realizacja zamierzonych celów operacyjnych odbywała się na 5 sposobów, w tym poprzez:

- 1) metodę aktywizującą – polegającą włączaniu osób należących do kategorii ryzyka w działania zmierzające do zmiany ich sytuacji,
- 2) metodę integrującą – wzmacniającą lokalne więzi społeczne w czasie wspólnych działań na rzecz grupy ryzyka lub dobrych praktyk,
- 3) metodę profilaktyczną – minimalizującą przyczyny generujące trudne życiowe sytuacje,
- 4) metodę weryfikującą – wskazującą związki między teorią a praktyką, a tym samym utopijność bądź realność przyjętych założeń (teorii),
- 5) metodę niwelującą – rozwiązującą problemy, zjawiska lub niepożądane sytuacje.

Ewaluacja przeprowadzona została za pomocą następujących narzędzi:

- obserwacji,
- analizy dokumentów,
- zapytań wysłanych do instytucji działających w obszarze polityki społecznej.

Zasadniczym celem niniejszej ewaluacji jest poprawa skuteczności i efektywności działań podejmowanych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy Zabrodzie, a także promowanie działań podejmowanych przez władze gminy.

Za ewaluację przyjmuje się systematyczną, obiektywną ocenę Strategii, jej założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem skuteczności, efektywności, trwałości oraz użyteczności podjętych działań.

Cel strategiczny - *Zintegrowanie i doskonalenie systemu polityki społecznej w Gminie Zabrodzie*

Obszar problemowy I

Obszar działań: Edukacja publiczna i tworzenie nowych kierunków nauczania w placówkach oświatowych umożliwiających edukację młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych i ludzi dorosłych

Cele operacyjne:

1. *rozbudowa infrastruktury obiektów szkolnych,*
2. *tworzenie i finansowanie sieci placówek wspierających rodzinę w procesie wychowania,*
3. *umożliwienie szerokiego dostępu do nauki osobom niepełnosprawnym,*
4. *urozmaicenie i nowe kierunki nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych,*
5. *dokształcanie osób dorosłych z uwzględnieniem kobiet wiejskich,*
6. *kursy umożliwiające korzystanie z najnowszych technik informacyjnych,*
7. *e - learning – szkolenie na odległość,*
8. *utworzenie uniwersytetu trzeciego wieku,*
9. *pomoc materialna rodzinom w finansowaniu wydatków szkolnych dzieci,*
10. *poradnictwo rodzinne: pedagoga, psychologa, pracownika socjalnego,*
11. *wdrożenie programu opartego na wolontariacie „Starszy brat-starsza siostra”, kierowanego do dzieci zaniedbanych wychowawczo,*
12. *pomoc w opiece i wychowaniu dziecka,*
13. *wymiana doświadczeń między rodzicami.*

Wykształcenie jest jednym z ważniejszych czynników, które determinują styl i poziom życia codziennego. Dlatego Gmina Zabrodzie starała się rozszerzać wachlarz ofert edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W celu zapewnienia właściwego poziomu nauczania gmina i lokalne jednostki edukacyjne wspólnie podejmowały działania zmierzające do systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pedagogicznej. W szkołach funkcjonowało wiele kół zainteresowań, organizowane było wiele olimpiad, konkursów oraz zawodów sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. W trosce o dzieci z zaburzeniami rozwojowymi jednostki edukacyjne gminy świadczyły również pomoc psychologiczno-pedagogiczną poprzez organizowanie zajęć wyrównawczych, specjalistycznych, korekcyjnych, indywidualizację procesu dydaktyczno - wychowawczego, ścisłą współpracę placówek ze środowiskiem rodzinnym uczniów i instytucji wspomagających, m.in. GOPS w Zabrodziu, GKRPA w Zabrodziu oraz Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Wyszku. Priorytetem dla gminy była poprawa warunków lokalowych we wszystkich szkołach.

Realizując powyższe cele gmina angażowała środki własne, dotacje i subwencje oraz aplikowała o środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich.

Realizacja przez placówki oświatowe celów operacyjnych zawartych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na rzecz mieszkańców Gminy Zabrodzie na lata 2008-2013

Publiczne Gimnazjum im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Zabrodziu

1. Zakupiono następujący sprzęt: notebook – 4 szt., komputer -2, aparat fotograficzny - 1, kopiarka - 1, laptop - 3, tablica interaktywna – 2, projektor -2,

telewizor Plazma - 2, drukarka – 1, mikroskop – 1, stół do ping-ponga – 2, bramka do unihokeja -1.

2. Utworzono 15 kół zainteresowań.

3. Zorganizowano : zawody piłki nożnej dla dorosłych - 5, turniej piłki nożnej do lat 18 – 5 , zawody piłki nożnej dla klas gimnazjum- 1, zawody piłki nożnej dla klas V, VI szkoły podstawowej – 2.

4. Zorganizowano 5 wycieczek w góry dla gimnazjalistów. W czasie ferii odbywały się zajęcia rekreacyjno-sportowe i dydaktyczno-wyrównawcze.

5. Zorganizowano nauczanie indywidualne dla 2 uczniów.

6. Zorganizowano dożywianie -

2010/2011 – 30 uczniów

2011/2012- 24 uczniów

2012/2013 – 24 uczniów

2013/2014 – 18 uczniów

7. Stypendia motywacyjne -2012/2013 -11 uczniów, 2011/2012 – 4 uczniów, 2010/2011 – 4 uczniów, 2009/2010 -12 uczniów.

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Zabrodziu

1. Wybudowano w placówce boisko szkolne do grania w piłkę ręczną i mini nożną dla potrzeb kl. I – VI. Jest to boisko z systemem nawadniania

2. Szkołę doposażono w 3 projektory multimedialne wraz z 3 laptopami, które są zamontowane na stałe w salach lekcyjnych. W placówce jest też tablica interaktywna, odtwarzacze DVD, aparat fotograficzny, radiomagnetofony.

3. Realizacja 3 projektów unijnych:

- 2010/2011 – realizacja projektu p/n „Szkoła Równych Szans” II edycja

- 2011/2013 – realizacja projektu systemowego „Szansa na 6”

- 2012/2014 – realizacja projektu p/n „Szkoła Równych Szans” IV edycja bis

W ramach tych projektów uczniowie mieli zorganizowane zajęcia pozalekcyjne z następujących przedmiotów i dziedzin edukacji: języków obcych, przedmiotów artystycznych, matematyczno – przyrodniczych, warsztaty teatralne, koło czytelnicze oraz zajęcia ze świetlicy opiekuńczo – wychowawczej z elementami terapii pedagogicznej, świetlica – odrabianki oraz doradztwo psychologiczno – pedagogiczne.

4. Od kilku lat są organizowane w ciągu roku szkolnego rozgrywki sportowe z różnych dziedzin sportowych np. piłka nożna, unihokej, biegi przełajowe na szczeblu gminy. Szkoła od lat jest liderem sportu w gminie i otrzymuje raz w roku puchar Wójta Gminy Zabrodzie za całokształt rozgrywek gminnych w danym roku szkolnym

5. W czasie wakacji ok. 40 – 48 uczniów wyjeżdża na kilkudniowy odpoczynek letni czy zimowy

- 2010 – 2012 – kolonie w Zakopanem i nad morzem,

ferie w Zakopanem (KRUS, dzieci rolników) – około 50 osób

- 2010 – 2012 – Obóz językowy w Supraśl – szlak tatarski (45 uczniów)

- 2012 – obóz językowo – matematyczny ROWY (40 uczniów)

Obóz pamięci – Bory Tucholskie (2 grupy)

- 2013 – obóz językowy Poddąbie 40 osób

Obóz pamięci Poddąbie (2 grupy)

W ciągu 3 lat w szkole odbyło się ponad 20 jednodniowych bezpłatnych wyjazdów edukacyjnych (teatr, muzea, skanseny, parki narodowe)

6. Do szkoły w tym okresie uczęszczało około 10 uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności intelektualnej bądź fizycznej, którzy pobierają naukę w szkole

- ogólnodostępnej, mają zajęcia z terapii logopedycznej, pedagogicznej oraz wsparcie psychologiczno – pedagogiczne. Dobrze funkcjonują w grupie klasowej
7. Dożywanie z GOPS-u (około 35 – 40 osób) oraz obiady płatne przez rodziców ok. 20 osób
 8. Festyny rodzinne Dębinki, Kiciny, Biegi Norwidowskie
 9. Uczniowie osiągający bardzo dobre wyniki w nauce otrzymują stypendium motywacyjne

Zespół Szkolno – Przedszkolny w Adelinie

Wypożyczenie szkoły :

- Doposażenie pracowni komputerowej w sprzęt komputerowy: laptop, drukarkę...(przejęcie wyposażenia pracowni komputerowej po zlikwidowanej szkole w Kicinach)
- doposażenie Sali gimnastycznej w nowy sprzęt (piłki, siatka do siatkówki, ławki gimnastyczne)
- wyposażenie przedszkoli w meble, sprzęt sportowy, artykuły muzyczne, materiały papierowe i plastyczne i dydaktyczne dla nauczycieli w ramach realizacji projektów unijnych współfinansowanych przez Gminę Zabrodzie.

„Hola hola do przedszkola” w Adelinie (w latach 2011 - 2013r).

„Jestem sobie przedszkolaczek” w Kicinach (w latach 2012- 2013r).

- remont gabinetu dyrektora (wymiana okien, malowanie ścian, zakup mebli)
- wymiana pieca w kotłowni

Wypoczynek dzieci:

- organizowanie wypoczynku dla dzieci przez nauczycieli i dyrektora w formie wycieczek jednodniowych i kilkudniowych (2008-2013)
- udział dzieci w wypoczynku letnim organizowanym przez KRUS, PCK i GOPS w Zabrodziu oraz w ramach projektu Unijnego „Szansa na 6” (2012- 2013).

Zawody sportowe :

- udział uczniów i rodziców w organizowanych zawodach sportowych o puchar Wójta Gminy Zabrodzie
- udział dzieci w zawodach sportowych na terenie gminy i powiatu (unihokej, piłka nożna, lekkoatletyka, bieg Norwidowski)
- wyjazdy uczniów na basen do Wyszkowa (cykliczne wyjazdy połączone z nauką pływania od 2013)
- zachęcanie uczniów do udziału w zajęciach sportowych pozalekcyjnych (SKS- y, wycieczki rowerowe po najbliższej okolicy, marszo- biegi na trasie Adelin- Kiciny, wyjazdy na basen)
- zatrudnienie w roku szkolnym 2012/2013 nauczyciela w-f (trenera piłki siatkowej, ratownika wodnego, uczestnika maratonów organizowanych na terenie całego kraju), który w śród dzieci promuje zdrowy styl życia i zaszczenia w uczniach ideę zdrowej rywalizacji i współzawodnictwa. Prowadzi przedwakacyjną akcję „Pływaj z głową”
- udział rodziców dzieci przedszkolnych w zajęciach sportowych w ramach organizowanych zajęć otwartych (od 2011).

Rekreacja \ ekologia:

- projekty „Zieleń wokół Nas”
- Spotkanie z leśniczym i członkami lokalnych organizacji ekologicznych.
- Akcja „Sprzątania świata”.
- Konkurs fotograficzny „O te miejsca warto dbać”.
- Konkurs plastyczny „Ocalić od zapomnienia”
- Konkurs literacki „Bajka ekologiczna”
- „Święto drzewa”- akcja sadzenie drzew i krzewów
- Konkurs wiedzy ekologicznej
- Inscenizacja o tematyce ekologicznej połączona z ogniskiem
 - prowadzenie Akcji Sprzątanie Świata (2008-2013). Oczyszczanie terenu szkoły i pobliskich terenów.
 - organizowanie dla uczniów wycieczek do Oczyszczalni Ścieków w Zabrodziu i Tłuszczu
 - promowanie ochrony środowiska wśród dzieci poprzez realizację w przedszkolu bloku tematycznego „Mały ekolog”
 - udział rodziców dzieci przedszkolnych w zajęciach otwartych z zakresu ekologii. Wykonywanie prac przestrzennych z materiałów ekologicznych
 - utworzenie w przedszkolu kącika do segregacji materiałów ekologicznych-promowanie ekologii w domu, zwiększenie świadomości ekologicznej wśród dzieci i rodziców
 - przeprowadzenie Gminnego Konkursu Ekologicznego dla dzieci przedszkolnych (2013) z terenu Gminy Zabrodzie
 - udział uczniów w programach „Czyste powietrze wokół nas” oraz „Trzymaj formę „ (2013) organizowaną przez Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Wyszkowie
 - prowadzenie pogadek z rodzicami na temat promowania zdrowego stylu życia
 - zaopatrzenie szkoły i przedszkola w wodę „Dar Natury”
 - sadzenie drzewek przez uczniów klasy VI na zakończenie nauki w szkole podstawowej w Adelinie (od 2011)

Festyny:

- udział rodziców dzieci przedszkolnych w Piknikach Rodzinnych (2011,2012) - integracja mieszkańców, promowanie zdrowego stylu życia, udział rodziców w rozgrywkach sportowych
- udział rodziców w pikniku rodzinnym organizowanym przez Urząd Gminy w Zabrodziu w miejscowości Dębinki
- zorganizowanie wspólnie z rodzicami Rodzinnego Pikniku w Adelinie (2013) (zawody sportowe, zabawy zręcznościowe, konkursy muzyczno-plastyczne, grill, kawiarenka...)
- udział rodziców w wyjazdach do teatru, wycieczkach rowerowych.
- udział dzieci w dożynkach parafialnych w Mostówce (występy artystyczne)
- aktywny udział rodziców w życiu szkoły (drobne naprawy, pomoc w organizacji akcji „W kasku i odbłasku”- zakup nagród).

Koła zainteresowań:

- w szkole funkcjonują koła zainteresowań (od 2012):
 - koło języka angielskiego
 - koło artystyczne,
- Prowadzone przez nauczycieli w ramach godzin z art. 42, a w roku 2011/2012 prowadzone były lekcje gry na gitarze.

W ramach współpracy z instytucjami i firmami sponsorzy organizują w naszej szkole dwa razy w roku pokazy tańca (hip-hop, dance, taniec towarzyski) prowadzone przez profesjonalistów. Uczone choreografie wykorzystywane są na uroczystościach szkolnych i przedszkolnych (od 2011)

Oferta edukacyjna dla dzieci niepełnosprawnych :

W roku szkolnym 2013/2014

- objęto opieką wychowawczo- dydaktyczną przedszkolaka z autyzmem

W roku szkolnym 2011/2012

- w latach (2008-2012) do szkoły uczęszczały dzieci z upośledzenie umysłowym w stopniu lekkim
 - objęto w szkole uczniów terapią logopedyczną
 - przeprowadzono szkolenia nauczycieli z zakresu pracy z dzieckiem słabym, pracy z dzieckiem autystycznym, z zespołem Aspergera
 - przedszkolaki uczniowie i rodzice biorą udział w akcji „Nakrętka”, wspierająca fundacje dzieci z niepełnosprawnością (od2011)
 - współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Wyszku
 - objęcie pomocą psychologiczno- pedagogiczną uczniów na terenie szkoły (według zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub na wniosek wychowawcy).

Dożywianie dzieci:

Ściśle współpracujemy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zabrodziu, który zapewnia dzieciom z najuboższych rodzin ciepły posiłek w ciągu dnia (obiad).

Ponadto rodzice dzieci nieobjętych refundowanymi posiłkami mają możliwość skorzystania z obiadów za odpłatnością.

Dla uczniów zdolnych fundowane są stypendia motywacyjne oraz realizacja Programu pn. „Wyprawka szkolna”.

Współpraca z instytucjami, które zajmują się statutowo pomocą dzieciom i młodzieży szkolnej :

- szkoła i przedszkole ściśle współpracują z instytucjami i firmami z terenu naszej okolicy co owocuje spotkaniami z ciekawymi ludźmi:
 - cykliczne spotkania z przedstawicielami Powiatowej Komendy Policji w Wyszku (pogadanki dla uczniów i przedszkolaków na temat bezpieczeństwa) (od2011)
 - spotkania ze strażakami (część artystyczna w wykonaniu przedszkolaków, pokazy sprzętu gaśniczego)
 - spotkanie z przedstawicielami KUS-u na temat bezpieczeństwa w gospodarstwie domowym w czasie wakacji

Publiczna Szkoła Podstawowa im. C. K. Norwida w Dębinkach

1. W latach 2008-2013 w szkole były prowadzone : rozbudowa boiska szkolnego, sali gimnastycznej oraz placu zabaw.

2. Szkoła w miarę potrzeb doposażyła bazę dydaktyczną w sprzęt sportowy.

W roku 2010 w ramach projektu „Radosna szkoła” zakupione zostały pomoce dla klas I-III.

W roku 2012 szkoła dostała tablicę interaktywną od firmy HENKEL.

W roku 2013 zakupiono sprzęt muzyczny dla klas I-III za kwotę 1500 zł.

3. W latach 2008-2013 w szkole prowadzonych było 5 kół przedmiotowych- z języka polskiego, z języka angielskiego, przyrodnicze, matematyczne oraz SKS. Od września 2013 koła zainteresowań nie są prowadzone.

4. Podczas ferii zimowych w szkole corocznie organizowane są zajęcia dla dzieci, są to zajęcia prowadzone na terenie szkoły.

5. Szkoła posiada warunki do przyjęcia uczniów niepełnosprawnych, posiadamy podjazd przy wejściu, zajęcia prowadzone są tylko na parterze budynku.
6. W szkole obiady przywożone są przez catering, uczniowie mają możliwość zjedzenia w szkole ciepłego posiłku.
7. Corocznie organizujemy Festyn Rodzinny z okazji Dnia Dziecka.
8. Uczniowie osiągający bardzo dobre wyniki w nauce otrzymują stypendium motywacyjne. Każdego roku uczniowie korzystają z dofinansowania w ramach Rządowego programu „Wyprawka szkolna” oraz z pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Na terenie gminy Zabrodzie funkcjonuje także Zespół Szkół im. Wł. St. Reymonta, którego szeroka oferta szkoleniowa skierowana jest zarówno do młodzieży, jak i osób dorosłych. W technikum uzupełniającym (w systemie zaocznym) na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej kształcą się przyszli technicy żywienia i gospodarstwa domowego. Szkoła policealna (w systemie zaocznym) na podbudowie szkoły ponadgimnazjalnej kształci m.in. opiekunów medycznych. Technikum żywienia i gospodarstwa domowego kieruje swoją ofertą do osób chcących uzyskać zawód technika żywienia. W zasadniczej szkole zawodowej można kształcić się w następujących zawodach: kucharz małej gastronomii, blacharz, elektryk, fryzjer, mechanik pojazdów mechanicznych, murarz, piekarz, rzeźnik wędliniarz, sprzedawca, stolarz.

Szkoła realizuje następujące cele i zadania określone w ustawie i systemie oświaty:

- umożliwia zdobycie wiedzy i umiejętności,
- sprawuje opiekę nad uczniami wymagającymi zindywidualizowanego procesu kształcenia,
- sprawuje opiekę na uczniami szczególnie uzdolnionymi,
- umożliwia osobom dorosłym uzupełnienie wykształcenia,
- upowszechnia wiedzę ekologiczną oraz kształtuje właściwe postawy wobec problemów ochrony środowiska,
- umożliwia absolwentom dokonania właściwego wyboru dalszego kierunku kształcenia lub wykonywania właściwego wyboru zawodu.

Aktywizacja zawodowa mieszkańców gminy w dużej mierze zależy od poziomu ich wykształcenia oraz oferty placówek oświatowych. W tym celu szkoła stworzyła mieszkańcom możliwość nauki na nowoczesnych sprzętach oraz zapoznanie ich z nowoczesną techniką. Na wyposażenie sal lekcyjnych w nowoczesny sprzęt placówka pozyskiwała środki zarówno z budżetu powiatu, jak i w ramach projektów współfinansowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki .

Realizację celów operacyjnych Szkoły zaplanowanych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013 przedstawia poniższa tabela.

Realizacja celów operacyjnych przez Zespół Szkół im. Wł. St. Reymonta w Zabrodziu

L.p.	Cele operacyjne		Realizacja
1.	Urozmaicenie i nowe kierunki nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych.	1. Prowadzenie nauczania w systemie zaocznym i wieczorowym w Zespole Szkół w Zabrodziu – 3 letniego Technikum Uzupełniającego w zawodach: • technik żywienia i gospodarstwa domowego • technik rolnik 2. Uruchomienie w Zespole Szkół 2 - letniego Liceum Uzupełniającego, 3. Utworzenie w Zespole Szkół Liceum Ogólnokształcącego o profilu „Edukacja dla bezpieczeństwa” – klasy przygotowującej do pracy w policji, straży miejskiej i ochronie	<u>Kształcenie dorosłych</u> Ad. 1. Szkoła kształci w zawodzie technik żywienia i gospodarstwa domowego. W związku z reformą szkolnictwa ponadgimnazjalnego w roku szkolnym 2012 dokonano ostatniego naboru do Technikum Uzupełniającego. - technik rolnik - pomimo oferty kształcenia nie dokonano naboru, brak zainteresowania Ad. 2. W 2012 r. w związku z reformą nastąpiło wygaśnięcie liceum uzupełniającego <u>Ad. 3. Szkoła dla młodzieży</u> W 2008 r. nie dokonano naboru do Liceum Ogólnokształcącego - zbyt małe zainteresowanie (12 chętnych)
2.	Dokształcanie osób dorosłych, z uwzględnieniem kobiet wiejskich.		W 2010 r. utworzono Szkołę Policealną kształcąca w zawodzie opiekun medyczny - duże zainteresowanie , w 2013 r. dokonano po raz czwarty naboru do szkoły (99% słuchaczy stanowią kobiety w tym 80 % to kobiety mieszkające na wsi). Do 2013 r. szkołę ukończyło 67 absolwentów.
3.	Kursy umożliwiające korzystanie z najnowszych technik informacyjnych E-learning – szkolenie na odległość		Szkolenia Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Zabrodziu kwiecień 2011 - Platforma Modle prowadzona przez OEIIK w Warszawie. Otwarte Zasoby Edukacyjne wrzesień - grudzień 2012 - Kurs „Idź z postępem – zdalne nauczanie” grudzień 2012 – luty 2013 - Projekt „Nauczyciel XXI wieku”. Pakiet MS Office z obsługą tablicy interaktywnej” sierpień 2013 - "E-learning jako metoda wspierająca przygotowanie do matury słuchaczy szkół dla dorosłych".

L.p.	Cele operacyjne		Realizacja
4.	Realizacja programów profilaktycznych adresowanych do młodzieży i ich rodziców w Zespole Szkół im. Wł. St. Reymonta w Zabrodziu	<i>Rozwijanie wśród uczniów podstawy otwartości i wrażliwości na potrzeby innych, szczególnie niepełnosprawnych.</i>	Lata 2009/2010 uczniowie uczestniczyli w: - V Mazowieckim Dniu Treningowym Aktywności Motorycznej Olimpiad Specjalnych - wolontariat - balu karnawałowym w Domu Pomocy Społecznej Fiszor. - Akcja „Nakrętka” - pomoc Żoliborskiemu Stowarzyszeniu „Dom, Rodzina, Człowiek” → zakup wózka inwalidzkiego, uwrażliwienie uczniów na osoby chore, niepełnosprawne. Chęć niesienia pomocy innym. - „Góra Grosza” coroczna akcja zbiórki pieniędzy na m.in. domy dziecka. - Rok 2011/2012 – Europejskie Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych. Pomoc przy organizacji VI Mazowieckiego Dnia Treningowego MATP. - Pomoc uczniów w przebiegu Dnia Chorych i Niepełnosprawnych w DPS w Gaju. - Warsztaty dla uczniów kl. I Technikum „Niepełnosprawni są wśród nas” - Warsztaty integracyjne dla osób niepełnosprawnych w pracowni gastronomicznej (sporządzanie potraw i napojów)

L.p.	Cele operacyjne	Realizacja
	<i>Promowanie zdrowego stylu życia.</i>	W latach 2008 - 2013 „ Szkolny Dzień bez Papierosa” - akcje odbywające się w kolejnych latach promujące zdrowy styl życia <u>Spotkania ze sportowcami.</u> W latach 2008 - 2013 odbyły się spotkania z następującymi olimpijczykami: 1) Waldemar i Bartłomiej Marszałek - sporty motorowodne 2) Piotr Nurowski - Prezes PKOl , 3) Adam Krzesiński - floret, 4) Marian Sypniewski - floret 5) Artur Noga - bieg na 110 m. przez płotki, 6) Andrzej Radiuk - trener 7) Szymon Kolečki i Arsen Kasabijew - podnoszenie ciężarów 8) Beata Mikołajczyk - kajakarstwo, 9) Wiesław Rakowski - trener 10) Mariusz Czerkowski - hokej 11) Kajetan Broniewski – wioślarstwo 12) Łukasz Maszczyk - boks 13) Marcin Dołęga - podnoszenie ciężarów 14) Janusz Gerard Peciak - pięciobój nowoczesny 15) Urszula Jankowska - łyżwiarstwo szybkie 16) Arkadiusz Miłoszewski i Leszek Karwowski - piłka koszykowa 17) Robert Sycz - wioślarstwo 18) Danuta Dmowska - Andrzejuk i Robert Andrzejuk - szpada 19) Maja Włoszczowska - kolarstwo górskie 20) Andrzej Piątek - trener 21) Piotr Małachowski - rzut dyskiem 22) Karol Kłos - piłka siatkowa 23) Dariusz Goździak - pięciobój nowoczesny 24) Sebastian Kawa - szybownictwo 25) Andrzej Supron - zapasy w stylu klasycznym 26) Robert Skolimowski - podnoszenie ciężarów, Prezes Fundacji Kamili Skolimowskiej 27) Zofia Klepacka - żeglarsstwo

L.p.	Cele operacyjne		Realizacja
			- Udział w konkursach organizowanych przez PCK pod hasłem "Zdrowy Styl Życia" - 2008/2009 i 2009/2010 - II miejsce w powiecie. - Dzień Sportu "Jestem Kibicem przez duże K" integracja ZS i PG w Zabrodziu. - Uczestnictwo uczniów w zawodach sportowych - Kontakty z Komendą Główną Policji w Wyszku - Współpraca z PPP w Wyszku i Tuszczu - Współpraca z Sądem Rejonowym w Wyszku - Udział w powiatowym przystanku PAT –" Profilaktyka a teatr" w Wyszku i Ostrołęce - W ramach działań profilaktycznych odbyły się następujące projekcje filmów: „Dziękuję nie biorę”, „Żyję bez ryzyka AIDS”, „Media i przemoc, „Kolekcjonerzy mocnych wrażeń - moda na dopalacze”, „Powstrzymanie agresji”, „Anoreksja i bulimia”, „Dziękuję nie piję” - Przygotowane przez Grupę Aktorską spektakle teatralne: - "Mały książę" – dla uczniów SP w Zabrodziu, SP w Dębinkach, PG w Zabrodziu, DPS Niegów i rodziców. - "Czerwony kapturek" dla oddziałów „0” i grup przedszkolnych Gminy Zabrodzie, DPS Niegów, przy współpracy z GOK w Zabrodziu. - Przeprowadzono na terenie szkoły spotkania z rodzicami na temat: - " Komunikacja z dorastającym dzieckiem", "Nieświadome powodowanie złego zachowania"
		Wychowanie przez teatr.	W ramach działalności Szkolnego Koła Teatralnego „Proscenium” młodzież przygotowała i przedstawiła: - Jasełka Bożonarodzeniowe "Bóg się rodzi wśród ubogich". - Rozważanie Drogi Krzyżowej w Kościele Parafialnym. - Inscenizacja z okazji wyniesienia Papieża Jana Pawła II na ołtarze p.t.

L.p.	Cele operacyjne		Realizacja
			„Blask świętości” „Bohaterowie lektur pomagają”, „Narodziny szkoły”, „Wigilia u Borynów” - Przedstawienie „Nie ma wolności bez SOLIDARNOŚCI” - z okazji 30 rocznicy powstania Solidarności - dla społeczności gminy i w Wyszkanie
		<i>Aktywne spędzanie wolnego czasu.</i>	- Działalność Szkolnego Klubu Sportowego - Wyjazdy integracyjne uczniów - Kuligów, Kamieńczyk, Popowo, Stara Wieś, Urle - „Raz na ludowo” - piknik z okazji Świąt Wielkanocnych. Występ Zespołu „Promyki”. - wyjazdy do Teatru Wielkiego w ramach współpracy z Bractwem Kawalerów Gutenberga na spektakle charytatywne organizowane dla dzieci z biednych rodzin - raz w roku szkoła otrzymuje bezpłatnie ok. 40 biletów - 2008 - udział w nagraniu programu "Jaka to melodia"

Samorząd gminy Zabrodzie korzystając zarówno ze środków poakcesyjnych, jak i EFS PO KL wspierał swoich mieszkańców w przeróżnych dziedzinach aktywności, umożliwiając równe szanse rozwoju społecznego i zawodowego.

Szereg szkoleń zawodowych, kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, imprez integracyjnych i kulturalnych umożliwił mieszkańcom zdobyci konkretnej wiedzy i umiejętności, uzyskanie szerszej perspektywy działania w ich środowiskach, podniesienie jakości życia.

Wiedza i umiejętności to szczególnie kapitał i inwestycja w przyszłość.

W latach 2008-2012 gmina realizowała 22 projekty w ramach środków uzyskanych z Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW). Na ten cel uzyskała ze środków Banku Światowego 323.000,00 zł.

Głównym celem projektów realizowanych zarówno przez jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe jak i samych mieszkańców była szeroko pojęta integracja wszystkich środowisk, ale też rozwinięcie społecznych kompetencji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

W ramach projektu „Wiedza najlepszą inwestycją”, który Gmina Zabrodzie realizowała wspólnie z partnerem tj. Krajowym Stowarzyszeniem Inicjatyw od lipca 2009 r. umożliwiono mieszkańcom bezpłatne podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych i umiejętności społecznych, niezbędnych do potrzeb aktualnego rynku pracy.

Inwestowanie w ludzi jest tak samo ważne, jak inwestowanie w infrastrukturę, gdyż to właśnie ludzie będą tworzyć i rozwijać swoją wspólnotę i od ich umiejętności, zaangażowania i kwalifikacji zależeć będzie rozwój gminy.

Na ten cel gmina Zabrodzie pozyskała w ramach EFS Program Operacyjny Kapitał Ludzki 16.158.489,7 zł realizując 27 projektów, w których udział wzięło 1.828 mieszkańców (31,6% ogółu mieszkańców gminy).

Projekty były kierowane do osób zarówno do osób dorosłych: bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo (Priorytet VII), do dzieci i młodzieży (Priorytet IX) oraz do kadry oświatowej i samorządowej (Priorytet VIII).

Celami zrealizowanych projektów było:

- 1) utrzymanie aktywności pracujących osób dorosłych na rynku pracy poprzez doskonalenie zawodowe w postaci szkoleń,
- 2) doskonalenie wiedzy i umiejętności poprzez udział w zajęciach,
- 3) zwiększanie motywacji do dalszego kształcenia,
- 4) zmiana postaw wobec permanentnego kształcenia,
- 5) poszerzenie ofert szkoleniowych o e- technologie.

Poniższa tabela przedstawia realizację celów operacyjnych zawartych w GSRPS na lata 2008-2013.

Lp.	Nr działania	Nazwa projektu	Kwota [zł]	Liczba osób przeszkolonych
1.	9.5	Kształcenie przez taniec	49 670,00	32
2.	9.5	Aktywizacja umysłu	49 738,00	20
3.	9.1.1	Edukacja od dziecka	295 057,61	50
4.	9.5	Mobilni mieszkańcy	49 992,00	20
5.	8.1.1	Wiedza najlepszą inwestycją	1 307 374,00	195
6.	7.3	E-możliwości	49 991,00	30
7.	7.3	Krok ku Europie	49 953,00	24
8.	6.3	Kierunek kwalifikacje	49 994,00	10
9.	9.1.1	Jacek i Ola idą do przedszkola	1 848 437,60	50
10.	9.5	Nowy kierunek	49 875,44	16
11.	9.5	W poszukiwaniu sztuki	48 592,00	40
12.	9.5	W zdrowym ciele	49 892,00	85
13.	9.5	Edukacja przez ruch	49 897,60	30
14.	9.5	Krokiem po sieci	49 949,00	30
15.	9.1.1	Hola, Hola do przedszkola	2 059 696,29	90
16.	9.4	Trzymaj stery swojej kariery	601 279,00	62
17.	9.5	Cała naprzód	50 000,00	12
18.	9.5	Mam talent	50 000,00	20
19.	9.5	Ja też jestem w sieci	50 000,00	10
20.	9.5	Plik umiejętności	50 000,00	10
21.	5.2.1	Zabrodzie/Pomiechówek	453 880,00	55
22.	9.1.1	Jestem sobie przedszkolaczek	683 279,00	75
23.	9.1.2	Szansa na 6	2 775 559,00	614
24.	7.3	Bukiet umiejętności dla Ciebie	49 999,00	20
25.	7.3	Krok ku nowym technologiom	49 972,70	48
26.	9.4	Wiedza zbuduje Twój sukces	399 941,00	160

Na szczególną uwagę zasługuje fakt pozyskania z EFS 4.886.470,50 zł na utworzenie i prowadzenie trzech przedszkoli dla 95 dzieci z terenu gminy Zabrodzie.

Obszar problemowy II

Obszar działań: Kultura, dziedzictwo narodowe, promocja gminy.

Cele operacyjne:

1. *rozszerzenie oferty kulturalnej dla mieszkańców gminy,*
2. *zachęcanie do spędzania wolnego czasu poprzez czynne uczestnictwo w życiu kulturalnym gminy,*
3. *patronat nad Kołami Gospodyń Wiejskich,*
4. *rozbudzanie zainteresowań twórczych i mecenat nad talentami,*
5. *przybliżanie historii ziemi Zabrodzkiej,*
6. *dbałość o zabytki i pielęgnowanie lokalnych tradycji i obrzędów,*
7. *integracja międzypokoleniowa na rzecz ciągłości kulturowej,*
8. *stymulowanie społeczności lokalnej do zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień i przemocy domowej.*

Na terenie gminy Zabrodzie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna, w której istnieje wypożyczalnia książek dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, czytelnia z 5-cioma stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu,

wioska internetowa z 15 stanowiskami komputerowymi + serwer w ramach programu „Wioska internetowa – kształcenie na odległość na terenach wiejskich”.

Gminny Ośrodek Kultury na stałe współpracuje z lokalnymi instytucjami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi w celu podejmowania wspólnych działań z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego m. in. z Kołami Gospodyń Wiejskich, których działania skierowane są przede wszystkim do kobiet z terenu gminy Zabrodzie. KGW niosą urozmaiconą o aspekt ludowy ofertę kulturalną dla obywateli. Zgodnie z tradycją członkinie KGW przygotowują wieńce dożynkowe, organizują występy artystyczne z repertuarem tradycyjnych piosenek ludowych, biorą aktywny udział w organizowaniu dnia seniora, dnia dziecka, dnia kobiet oraz innych uroczystości o charakterze lokalnym.

Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu jest przede wszystkim miejscem pracy i spotkań wszystkich grup społecznych. W GOK – u jest też siedziba Stowarzyszenia na rzecz Gminy Zabrodzie „Bractwo Zabrodzkie”.

Realizacja celów operacyjnych zaplanowanych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013 przedstawia poniższa tabela.

**INFORMACJA DOTYCZĄCA REALIZACJI PRZEZ GOK i GBP – ZABRODZIE CELÓW OPERACYJNYCH ZAWARTYCH W
GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2008-2013**

ROK	Tworzenie kółek zainteresowań patronat nad młodymi talentami	Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży	Rodzaje działań edukacyjnych mających na celu ograniczenie zjawiska uzależnień	Organizacja lokalnych imprez okolicznościowych i obrzędowych, uczest. w wydarzeniach o zasięgu lokalnym i ponad lokalnym	Organizowanie warsztatów i wyjazdów na imprezy kulturalne	Promocja walorów gminy	Rozwój czytelnictwa wśród mieszkańców	Pozostała działalność
2008	Grupa nieformalna MY MŁODZI – Przegląd Piosenki Religijnej	Festyn rodzinny - Turniej piłki nożnej		Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek.	Feryjne zajęcia rekreacyjno-sportowe, plastyczne.	Wystawa twórczości lokalnej „Tropem tutejszych talentów” Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie	4- Lekcje biblioteczne dla ucz. Szkół podstawowych	Powstanie Centrum Kształcenia – Wioska internetowa kształcenie na odległość na terenach wiejskich. Sala komputerowa 15 stanowiskami, ogólnie dostępna 6 dni w tygodniu
		uliczny Bieg Norwidowski Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie		Obchody rocz. śmierci Jana Pawła II	Wakacyjne zajęcia artystyczne” Wędrowki ze Smokiem Wawelskim”	Zabrodzkie Święto Plonów	Feryjne zajęcia ogólnorozwojowe: prelekcje bajek, papieroplastyka	Prezentacje bajek interaktywnych
				Festyn rodzinny – Dzień Dziecka			2- Wycieczki grup przedszkolnych	
				Obchody Narodowego święta Niepodległości		Święto Kukurydzy	Akcja „Czytanie dzieciom”	
				Złote Gody – jubileusz par małżeńskich			Całoroczny konkurs czytelniczy” Kto czyta nie błądzi”	
				Wigilia dla seniorów – „Z tradycją przez pokolenia”			408- Stałych czytelników , 3169- odwiedzin w wypożycz., 3458- odwiedzin w czyteln., 6555 ogółem wypożyczeń	

2009	Grupa nieformalna MY MŁODZI – Przegląd Piosenki Religijnej	Festyn rodzinny - Turniej piłki nożnej	Warsztaty dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych „Blżej siebie”	Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek.	Warsztaty WITRAŻU dla dzieci	Wystawa twórczości lokalnej „Oblicze Naszej ziemi” Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie	4- Lekcje biblioteczne dla ucz. Szkół podstawowych	Szkoła dla rodziców – jak mówić żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać żeby dzieci do nas mówiły”
		„Święto piezzonego kartofla” – ognisko dla rodzin biorących udział w warsztatach terapeutycznych	Warsztaty wyjazdowe „Zakroczymskie spotkania dzieci i młodzieży”	Walentynkowy wieczór z poezją	Warsztaty ORIGAMI		Konkurs literacki „Czy to bajka czy nie bajka”	
		uliczny Bieg Norwidowski Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie		Obchody rocz. śmierci Jana Pawła II	Warsztaty ogólnorozwojowe „Indiańska wioska”		Konkurs plastyczny „Karta pocztowa z Zabrodzia”	
				Festyn rodzinny – Dzień Dziecka	Kurs metodami warsztatowymi „Prowadzenie gospodarstwa domowego oraz planowania budżetu”		Konkurs plastyczny „Ulubiona bajka, moja do niej okładka”	Dwukrotnie – prezentacje bajek interaktywnych
				Złote Gody – jubileusz par małżeńskich	Warsztaty z zakresu zdrowego odżywiania się dla dzieci „Piramida zdrowia” dla dorosłych „Ja też potrafię”		Wycieczki do biblioteki 2 grup przedszkolnych	Centrum Kształcenia – Wioska internetowa kształcenie na odległość na terenach wiejskich. Sala komputerowa 15 stanowiskami, ogólnie dostępna 6 dni w tygodniu
				Obchody Narodowego święta Niepodległości			395 - stałych czytelników , 3170- odwiedzin w wypożycz., 3348- odwiedzin w czyteln, 7468 ogółem wypożyczeń	
							Całoroczny konkurs czytelniczy” Kto	

							czyta nie błądzi”	
2010		Festyn rodzinny - Turniej piłki nożnej	Świetlica środowiskowa – „Bezpieczna przystań”: wyjazdy na pływalnię, rajdy rowerowe, konkursy plastyczne, wyjazdy do kina, konkursy sprawnościowe,	Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek.	„Wakacyjne spotkania z kulturą „– wyjazdy do kina dla dzieci dla dorosłych wyjazdy do teatru		5 – lekcji bibliotecznych dla ucz. Szkół podstawowych	Dwukrotnie – prezentacje bajek interaktywnych
		uliczny Bieg Norwidowski Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie	Wyjazd studyjny dla dorosłych- warsztaty „ Bezpieczny dialog”	Obchody V rocznicy śmierci Jana Pawła II			Feryjne zajęcia ogólnorozwojowe z elementami biblioterapii	Centrum Kształcenia – Wioska internetowa kształcenie na odległość na terenach wiejskich. Sala komputerowa 15 stanowiskami, ogólnie dostępna 6 dni w tygodniu
				Festyn rodzinny – Dzień Dziecka			Całoroczny konkurs czytelniczy” Kto czyta nie błądzi”	
				Obchody Narodowego święta Niepodległości			335 - stałych czytelników , 2788- odwiedzin w wypożycz., 2426- odwiedzin w czytelni, 5903 - ogółem wypożyczeń	
				„Nie ma wolności bez Solidarności” obchody 30-lecia powstania NSZZ				
		Zajęcia sportowo rekreacyjne z elementami sztuk walki i samoobrony		Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek.	Spotkania miłośników gotowania „Z Zabrodzkim smaczkiem”	Wystawa twórczości lokalnej „Dzieła naszych przodków” Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie	4- Lekcje biblioteczne dla ucz. Szkół podstawowych	Aerobik dla dorosłych
		Feryjne wyjazdy na pływalnię		Obchody VI rocznicy śmierci Jana Pawła II	Feryjne wyjazdy do kina dla dzieci i młodzieży		Feryjne zajęcia ogólnorozwojowe z elementami	Gimnastyka korekcyjna dla dzieci

2011							biblioterapii	
		Festyn rodzinny - Turniej piłki nożnej		Festyn rodzinny – Dzień Dziecka	Warsztaty tańca towarzyskiego dla dorosłych		Całoroczny konkurs czytelniczy” Kto czyta nie błądzi”	Kurs języka angielskiego dla dzieci i młodzieży
		uliczny Bieg Norwidowski Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie		Piknik - Święto Kukurydzy	Warsztaty tańca dla dzieci i młodzieży – 3 grupy wiekowe		Konkurs recytatorski – „Poezja naszego wieszcza – CK Norwida”	Centrum Kształcenia – Wioska internetowa kształcenie na odległość na terenach wiejskich. Sala komputerowa 15 stanowiskami, ogólnie dostępna 6 dni w tygodniu
				Złote Gody – jubileusz par małżeńskich	Dożynki Mazowieckie – stoisko prezentujące dorobek kulturowy Gminy Zabrodzie		404 - stałych czytelników , 3248 - odwiedzin w wypożycz., 2013 - odwiedzin w czytelni, 6829 - ogółem wypożyczeń	Pokazy tańca
				Obchody Narodowego święta Niepodległości				
2012		Festyn rodzinny - Turniej piłki nożnej		Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek.	Warsztaty – nauka śpiewu ludowego dla młodzieży i dorosłych	Wystawa twórczości lokalnej „Uroki Powiatu Wyszkowskiego” Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie	19 – lekcji bibliotecznych dla uczniów szkół podstawowych	Centrum Kształcenia – Wioska internetowa kształcenie na odległość na terenach wiejskich. Sala komputerowa z 15 – stoma stanowiskami, ogólnie dostępna 6 dni w tygodniu
		uliczny Bieg Norwidowski Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie		Obchody rocznicowe beatyfikacji Jana Pawła II	Warsztaty tańca dla dzieci i młodzieży – 6 grupy zróżnicowanych wiekowo i rodzajem tańca	Zabrodzkie Święto Plonów	Spotkanie autorskie z pisarką dziecięcą P. Renatą Piątkowską	Aerobik dla dorosłych
				Festyn rodzinny – Dzień Dziecka	Warsztaty plastyczne dla dzieci „Nie tylko pędzłem malowane”		Całoroczny konkurs czytelniczy” Kto czyta nie błądzi”	Gimnastyka korekcyjna dla dzieci

				Obchody Narodowego święta Niepodległości			424 - stałych czytelników , 3311 - odwiedzin w wypożycz., 2129 - odwiedzin w czyteln., 7347 - ogółem wypożyczeń	Kurs języka angielskiego dla dzieci i młodzieży
								Prezentacje bajek interaktywnych
								Pokazy tańca
								Czwartkowe projekcje filmowe z cyklu „Święci są wśród nas”
2013	Amatorska grupa teatralna uczniów ZS im. Wł. St. Reymonta - Prezentacja bajki „Czerwony Kapturek ”	Zajęcia rekreacyjno sportowe		Gminny Przegląd Kolęd i Pastoralek.	Warsztaty tańca dla dzieci i młodzieży – 3 grupy zróżnicowanych wiekowo i rodzajem tańca	Wystawa twórczości lokalnej „Seniorzy nie próżnują ” Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie	5 – lekcji bibliotecznych	Centrum Kształcenia – Wioska internetowa kształcenie na odległość na terenach wiejskich. Sala komputerowa z 15- stoma stanowiskami, ogólnie dostępna 6 dni w tygodniu
		Festyn rodzinny - Turniej piłki nożnej		Obchody rocznicowe beatyfikacji Jana Pawła II			Całoroczny konkurs czytelniczy” Kto czyta nie błądzi”	Aerobik dla dorosłych
		Wakacyjne zajęcia sportowe		Festyn rodzinny – Dzień Dziecka			Wycieczki do biblioteki 3- trzech grup przedszkolnych	Prezentacje bajek interaktywnych
		uliczny Bieg Norwidowski Współorg. ze Stow. Bractwo Zabrodzkie					Feryjne zajęcia dla najmłodszych „Bajki które leczą”	Pokazy tańca
							(I półrocze) 349 - Stałych czytelników , 2028 -odwiedzin w wypożycz., 1422 - odwiedzin w czyteln.,	Kino Objazdowe – projekcja filmu CRISTIADA

W Gminnym Ośrodku Kultury odbywają się systematycznie od 11-lat spotkania grup rodzinnych Al- Anon (czwartki) i AA (wtorki)

Obszar problemowy III

Obszar działań: Rynek pracy – działania zmierzające do organizowania nowych miejsc pracy.

Cele operacyjne:

- 1. aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych,**
- 2. powstawanie nowych miejsc pracy dla osób sprawnych i niepełnosprawnych.**

Gmina Zabrodzie realizując ww. cel strategiczny ściśle współpracowała z Powiatowym Urzędem Pracy w Wyszkowie, dla którego priorytetowymi zadaniami w ramach prowadzonej walki bezrobociem było:

- 1) wzrost ofert zatrudnienia dla bezrobotnej młodzieży,
- 2) wprowadzenie zachęt dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedniego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, także wśród osób bezrobotnych (powstawanie nowych miejsc pracy),
- 3) propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowywania osób długotrwale bezrobotnych,
- 4) promowanie i organizowanie szkoleń skierowanych do długotrwale bezrobotnych,
- 5) promowanie dobrych i skutecznych wzorców wychodzenia z bezrobocia,
- 6) aktywizacja zawodowa młodzieży poprzez:
 - szkolenia zawodowe,
 - staże zawodowe umożliwiające zdobycie doświadczenia zawodowego,
- 7) aktywne poradnictwo zawodowe (nowe, skuteczne techniki poszukiwania zatrudnienia),
- 8) ilość osób bezrobotnych zatrudnionych na terenie Gminy Zabrodzie w ramach:
 - robót publicznych,
 - prac interwencyjnych,
 - staży.

Liczba ofert zatrudnienia dla bezrobotnej młodzieży jest równa ogólnej liczbie ofert pracy, ponieważ pracodawcy zgłaszając ofertę pracy nie mogą stawiać warunków dyskryminujących kandydatów np. ze względu na wiek. Poniżej zestawienie liczby ofert pracy w latach 2008 – 2013:

Liczba ofert zatrudnienia - stan na 31 grudnia	2008	2009	2010	2011	2012	2013* (stan na 31.10.2013)
Ogółem	2404	1921	2478	1518	1897	1910
Niesubsydiowane	1116	481	839	652	923	903

Zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 457) Przedsiębiorca, który zamierza utworzyć stanowisko pracy może złożyć wniosek w sprawie udzielenia z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego do starosty właściwego ze względu na siedzibę tego podmiotu albo ze względu na miejsce wykonywania pracy przez skierowanego bezrobotnego.

W latach 2008r-2013r. Powiatowy Urząd Pracy realizował te formę wsparcia w następujący sposób:

- **2008 r.** wyposażono 7 stanowisk dla Przedsiębiorców z gminy Zabrodzie, zatrudniono w ramach umów o refundację 6 osób bezrobotnych z gminy Zabrodzie
- **2009 r.** wyposażono 3 stanowiska dla Przedsiębiorców z gminy Zabrodzie, zatrudniono w ramach umów o refundację 7 osób bezrobotnych z gminy Zabrodzie
- **2010 r.** wyposażono 5 stanowisk dla Przedsiębiorców z gminy Zabrodzie, zatrudniono w ramach umów o refundację 11 osób bezrobotnych z gminy Zabrodzie
- **2011 r.** wyposażono 1 stanowisko dla Przedsiębiorców z gminy Zabrodzie, zatrudniono w ramach umów o refundację 1 osobę bezrobotną z gminy Zabrodzie
- **2012 r.** wyposażono 4 stanowiska dla Przedsiębiorców z gminy Zabrodzie, zatrudniono w ramach umów o refundację 4 osoby bezrobotne z gminy Zabrodzie
- **2013 r.** wyposażono 1 stanowisko dla Przedsiębiorców z gminy Zabrodzie, zatrudniono w ramach umów o refundację 1 osobę bezrobotną z gminy Zabrodzie

Kwota refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia jednego nowo utworzonego stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego wypłacana Przedsiębiorcy w poszczególnych latach wynosiła:

- **2008 r.** – 13.000,00 zł.
- **2009 r.** – 17.000,00 zł.
- **2010 r.** – 18.000,00 zł.
- **2011 r.** – 18.000,00 zł.
- **2012 r.** – 18.000,00 zł.
- **2013 r.** – 20.000,00 zł.

Szkolenia dla bezrobotnych to zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy i poszukiwania pracy. Kierowane są one do osób, które:

1. nie mają odpowiednich kwalifikacji zawodowych,
2. zmuszone są zmienić lub uzupełnić kwalifikacje,
3. utraciły zdolność do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
4. nie posiadają umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Realizowane są w formie szkolenia grupowego zgodnie z opracowanym planem szkoleń lub w ramach szkolenia indywidualnego wskazanego przez bezrobotnego, jeżeli uzasadni on celowość tego szkolenia.

Pierwszą informację na temat możliwości skorzystania ze szkoleń bezrobotny otrzymuje w trakcie rejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Ponadto taka informacja zamieszczana jest na stronie internetowej Urzędu Pracy w Wyszku, jak również udzielane są informacje ustne osobom zainteresowanym szkoleniem. Doradcy zawodowi na spotkaniach indywidualnych i grupowych z bezrobotnymi udzielają również takich informacji.

Po bezskutecznych poszukiwaniach pracy, wiele osób traci nadzieję na zatrudnienie. Niektórzy w ogóle nie mają doświadczenia w szukaniu, jeszcze inni chcą powrócić na rynek pracy po długim okresie braku aktywności zawodowej.

Odpowiednie nastawienie, prawidłowe przygotowanie, nowe umiejętności, wiedza motywacja-to wystarczy aby odnieść sukces.

Zajęcia aktywizacyjne i szkolenia z aktywnego poszukiwania pracy oferuje Klub Pracy Działający w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Aktywizacja zawodowa młodzieży poprzez:

- a) szkolenia: skierowano ogółem - 70 osób bezrobotnych, w tym 18 osób do 25 roku życia;
- b) staże: skierowano ogółem **170** bezrobotnych, w tym **103** osoby do 25 roku życia.

OSOBY SKIEROWANE NA STAŻ

2008	2009	2010	2011	2012	2013
19	38	31	20	35	27

Skuteczne techniki poszukiwania zatrudnienia.

- Wiedza i umiejętności napisania dokumentów aplikacyjnych.
- Umiejętność autoprezentacji.
- Umiejętność odpowiedniego zaprezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej.
- Wiedza dot. aktywnych form z jakich może skorzystać osoba bezrobotna.
- Bezpośredni kontakt z pracodawcą.

PUP w Wyszku nie posiada danych nt. stopy bezrobocia w Gminie Zabrodzie, posiadamy dane nt. skali bezrobocia w Gm. Zabrodzie, która przedstawia się następująco (stan na koniec roku – osoby od 18 roku życia):

	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.	2012r.	2013r. 30.09.
Liczba bezrobotnych	222	282	281	295	310	321
liczba bezrobotnych kobiet	99	126	124	120	133	138

Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Zabrodzie zatrudnionych w ramach:

ROBOTY PUBLICZNE

2008	2009	2010	2011	2012	2013r. 30.09.
10	11	8	4	4	5

PRACE INTERWENCYJNE

2008	2009	2010	2011	2012	2013
30	29	26	34	14	19

OSOBY ZATRUDNIONE PO STAŻU

2008	2009	2010	2011	2012	2013
10	22	19	13	29	20

Gminnej Strategii problem bezrobocia jest jednym z priorytetów, z którym należy się zmierzyć w pierwszej kolejności. Przeciwdziałaniem bezrobociu zajmuje się na poziomie samorządu powiatowego - Powiatowy Urząd Pracy w Wyszku, na poziomie samorządu gminnego – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu.

Jak wynika z danych PUP w Wyszku, stopa bezrobocia sukcesywnie rośnie, coraz więcej mieszkańców Gminy pozostaje bez pracy. Dlatego też GOPS w Zabrodziu wychodząc naprzeciw potrzebom podopiecznych przystąpił w 2008 r. do realizacji projektu systemowego pn. „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych na wsi” współfinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Tabela 10. Realizacja projektu systemowego „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych na wsi” w latach 2008 – 2012

Rok	2008 (01.04. – 31.12.)	2009 (01.01. – 31.12.)	2010 (01.01. – 31.12.)	2011 (01.01. – 31.12.)	2012 (01.01. – 31.12.)
Wartość projektu	99913,00	107702,00	145597,00	112575,25	94546,37
Wysokość wkładu własnego	10582,00	11308,71	15288,00	11828,59	9822,69
Liczba uczestników	10	8	13	7	14

Przystąpienie do realizacji w/w projektu wymagało podjęcia przez Radę Gminy Zabrodzie stosowanej uchwały oraz zabezpieczenia wkładu własnego w wysokości 10,5% wartości ogólnej projektu w każdym roku realizacji.

Projekt adresowany był do osób zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym i zawodowym, korzystającym z pomocy społecznej. Celem głównym projektu była pomoc osobom i ich rodzinom w uzyskaniu niezbędnych umiejętności poruszania się po otwartym rynku pracy.

Cele szczegółowe projektu:

- 1) zwiększenie motywacji do walki z uzależnieniami towarzyszącymi bezrobociu,
- 2) podniesienie samooceny i wiary w siebie,
- 3) wzrost poczucia odpowiedzialności za własne życie,
- 4) nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- 5) nabycie kwalifikacji i umiejętności zawodowych niezbędnych w aktywnym poszukiwaniu pracy.

W ciągu pięciu lat 52 osoby uzyskały niezbędne kwalifikacje zawodowe i umiejętności pozwalające na wyjście z izolacji społeczno-zawodowej. Wartość ogólna projektu na przestrzeni 2008-2012 r. wyniosła 560.282,34 zł, natomiast wkład własny gminy – 58.829,65 zł.

Realizacja projektu przyczyniła się do podwyższenia aspiracji osobistych i kompetencji zawodowych uczestników projektu, wpłynęła na zmniejszenie deficytów intrapsychicznych i pozwoliła na zminimalizowanie zjawiska wyuczonej bezradności, co było wartością dodaną projektu. Wartością dodaną była także wymiana doświadczeń i nawiązanie współpracy między osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym i zawodowym. Dzięki realizacji przez GOPS Zabrodziu tego projektu odbiorcy stali się bardziej samodzielni i aktywni poprzez nabycie wiedzy z zakresu obowiązujących mechanizmów rynku pracy i poruszania się po nim.

Podsumowując zarówno PUP w Wyszku, samorząd gminny jak i GOPS w Zabrodziu podejmowali szereg inicjatyw mających na celu wsparcie osób i rodzin pozostających bez pracy, jak i udzielali pomocy w uzyskaniu przez mieszkańców niezbędnych na otwartym rynku pracy kwalifikacji zawodowych.

Obszar problemowy IV

Obszar działań: infrastruktura i budynki użyteczności publicznej – znoszenie barier urbanistycznych i architektonicznych.

Cele operacyjne:

- 1. likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz dostosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych,**
- 2. rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego,**
- 3. tworzenie mieszkań chronionych i hosteli.**

Zadaniem gminy jest tworzenie warunków zachęcających do osiedlania się na jej terenach ludzi młodych, wykształconych, z dużym potencjałem twórczym.

Dlatego koniecznym było wyznaczenie kierunków strategii także w obszarze infrastruktury i budownictwa użyteczności publicznej, znoszeniu barier urbanistycznych i architektonicznych.

Na terenie gminy Zabrodzie dominuje zabudowa wolnostojąca, niska z przewagą domów jednorodzinnych. Istnieją 2 budynki komunalne, będące własnością gminy. Dwa z nich wyposażone są we wszystkie media, a jeden nie posiada podłączenia do mediów. Gmina nie posiada gruntów pod budownictwo komunalne, dlatego nie ma możliwości zaspokajania potrzeb mieszkańców w tym zakresie.

Dlatego też władze gminne, wykorzystując przede wszystkim zasoby ludzkie, jakimi dysponuje przede wszystkim urząd gminy i jednostki organizacyjne gminy (a te spełniają nawet standardy europejskie), jako priorytet uznały pozyskiwanie środków zewnętrznych, które pozwoliłyby na szeroko pojęty rozwój gminy.

Do tej pory gmina zrealizowała szereg projektów w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR), Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Środki pozyskiwane z w/w programów przeznaczone były na rozbudowę i modernizację infrastruktury gminy; m. in. na rozwój sieci informatycznej, budowę i rozbudowę sieci wodociągowej i gazowej, kanalizacji, budowę i modernizację dróg gminnych, modernizację szkół, budowę boisk sportowych, doposażenia w sprzęt p - pożarowy, budowę ogródków zabaw dla dzieci, rozbudowę budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zabrodziu.

Realizację celów operacyjnych w tym obszarze działania w latach 2007-2012 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość inwestycji	Środki pozyskane	Środki własne
1.	Stacja uzdatniania wody	2 007 309,73	877 945,96	1 129 363,77
Wodociągi				
2.	Wodociąg Gaj-Zazdrość	349 092,08	150 000,00	199 092,08
3.	Uzupełnienie wodociągu w miejscowościach Zabrodzie, Zazdrość, Niegów, Głuchy	326 920,36	100 000,00	226 920,36
4.	Wodociąg Głuchy, Wysychy, Dębinki	840 190,50	436 477,29	403 713,21
5.	Wodociąg Dębinki, Lipiny, Zabrodzie, Adelin	587 309,17	310 593,11	276 716,06
6.	Wodociąg Mościska, Przykory, Obrąb, Karolinów	563 906,37	310 593,11	253 313,26
7.	Wodociąg Dębinki, Lipiny, Zabrodzie, Adelin	352 212,58	310 593,12	41 619,46

8.	Wodociąg Młynarze – mapa do celów projektowych	12 863,00	0,00	12 863,00
9.	Wodociąg Mościska, Przykory, Obręb, Karolinów	19 600,00	0,00	19 600,00
		3 052 094,06	1 618 256,63	1 433 837,43
Kanalizacja				
10.	Kanalizacja deszczowa w Zazdrości	185 644,00	0,00	185 644,00
11.	Kanalizacja sanitarna w miejscowości Zabrodzie, Zazdrość, Niegów	1 503 644,12	866 823,27	636 820,85
12.	Kanalizacja sanitarna w miejscowości Zabrodzie, Zazdrość, Niegów	1 491 903,13	0,00	1 491 903,13
		3 181 191,25	866 823,27	2 314 367,98
Drogi				
13.	Nawierzchnia asfaltowa w Adelinie	443 713,24	200 000,00	243 713,24
14.	Nawierzchnia asfaltowa na drodze transportu rolnego Mostówka-Gaj	151 978,50	40 000,00	111 978,50
15.	Nawierzchnia asfaltowa na drodze Dębinki-Wysychy-Zazdrość	384 867,45	0,00	384 867,45
16.	Nawierzchnia asfaltowa w Dębankach	1 385 125,18	250 000,00	1 135 125,18
17.	Nawierzchnia asfaltowa Zabrodzie-Dębinki (Narodowy Program przebudowy Dróg Lokalnych)	1 162 000,00	568 967,00	593 033,00
18.	Nawierzchnia asfaltowa Adelin-Mostówka (Narodowy Program przebudowy Dróg Lokalnych)	931 313,65	434 503,00	496 810,65
19.	Nawierzchnia asfaltowa na drodze transportu rolnego Anastazew	176 508,00	55 000,00	121 508,00
20.	Droga asfaltowa Gaj	208 830,61	70 000,00	138 830,61
21.	Droga asfaltowa Dębinki	135 745,97	0,00	135 745,97
22.	Droga asfaltowa Lipiny	355 115,85	123 000,00	232 115,85
23.	Zagospodarowanie centrum wsi Głuchy (PROW)	306 698,43	179 493,00	127 205,43
24.	Nawierzchnia asfaltowa Niegów-Zabrodzie oraz centrum wsi Zazdrość i Zabrodzie (PROW)	685 357,24	204 115,00	481 242,24
25.	Przebudowa drogi transportu rolnego Anastazew-Podgać	376 073,60	55 000,00	321 073,60
26.	Budowa drogi transportu rolnego Dębinki	299 698,43	58 000,00	241 698,43
27.	Budowa drogi Zabrodzie-Adelin odcinek ul. Starowiejskiej (Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych)	1 043 681,33	459 126,00	584 555,33
28.	Droga asfaltowa Płatków-Kiciny	145 591,41	0,00	145 591,41
29.	Droga asfaltowa Kiciny-Basinów	196 103,21	0,00	196 103,21
30.	Droga asfaltowa Lipiny ul. Bankowa	153 366,24	0,00	153 366,24
31.	Droga asfaltowa Niegów ul. Cicha	36 984,18	0,00	36 984,18
32.	Droga asfaltowa Zabrodzie ul. Łączna	21 746,40	0,00	21 746,40
33.	Droga asfaltowa Mostówka ul. Wrzosowa	91 343,49	0,00	91 343,49
34.	Dofinansowanie do drogi powiatowej Kuligów- Dręszew-Słopsk-Niegów	155 341,54	0,00	155 341,54
35.	Dofinansowanie do drogi powiatowej Obręb-Karolinów	9 530,64	0,00	9 530,64
36.	Dofinansowanie do drogi powiatowej Adelin-Obręb	55 000,00	0,00	55 000,00
37.	Dofinansowanie do drogi powiatowej w Młynarzach	300 000,00	0,00	300 000,00
38.	Dofinansowanie do drogi powiatowej w	150 000,00	0,00	150 000,00

	Adelinie			
39.	Dofinansowanie do drogi powiatowej w Mostówce	500 000,00	0,00	500 000,00
		9 861 714,59	2 697 204,00	7 164 510,59
Budowa oświetlenia ulicznego				
40.	Oświetlenie uliczne Przykory	64 454,00	0,00	64 454,00
41.	Oświetlenie uliczne Płatków-Basinów	16 592,00	0,00	16 592,00
42.	Oświetlenie uliczne Choszczowe	14 982,36	0,00	14 982,36
43.	Oświetlenie uliczne Adelin	12 386,98	0,00	12 386,98
44.	Oświetlenie uliczne Niegów	21 472,00	0,00	21 472,00
45.	Oświetlenie uliczne Adelin	30 270,30	0,00	30 270,30
46.	Oświetlenie uliczne Dębinki	21 171,99	0,00	21 171,99
47.	Oświetlenie uliczne Obręb-Karolinów	16 517,08	0,00	16 517,08
		197 846,71	0,00	197 846,71
48.	Zagospodarowanie wokół Urzędu Gminy	264 099,71	0,00	264 099,71
49.	Boisko „ORLIK”	1 373 266,69	706 000,00	667 266,69
50.	Budowa boiska w PSP w Dębkach	77 432,00	30 000,00	47 432,00
51.	Rozbudowa PSP w Adelinie	179 187,45	75 000,00	104 187,45
52.	Budowa boiska sportowego w PSP w Zabrodziu	109 145,50	0,00	109 145,50
53.	Opel Vivaro do przewozu niepełnosprawnych	122 000,00	100 000,00	22 000,00
54.	Beczkwóz	45 000,00	15 675,00	29 325,00
55.	Przyczepa	25 498,00	0,00	25 498,00
56.	Ciągnik	148 840,00	91 500,00	57 340,00
57.	Plug śnieżny	9 618,60	0,00	9 618,60
58.	Kosiarka bijakowa	15 375,00	0,00	15 375,00
59.	Pompa SP (SUW)	15 375,00	0,00	15 375,00
60.	Ogródek zabaw dla dzieci w Zabrodziu	18 691,00	0,00	18 691,00
61.	Samochód pożarniczy dla OSP Zabrodzie	639 860,00	470 000,00	169 860,00
62.	Samochód pożarniczy dla OSP Słopsk	573 520,00	443 380,00	130 140,00
63.	Rozbudowa GOK w Zabrodziu	509 039,53	0,00	509 039,53
64.	Zintegrowana e-Platforma Gminy Zabrodzie	864 475,31	700 669,69	163 805,62
		4 990 423,79	2 632 224,69	2 358 199,10
Łącznie		23 290 580,13	8 692 454,55	14 598 125,58

Wydatki inwestycyjne w roku:

2007 – 4 028 446,22 zł

2008 – 4 225 634,35 zł

2009 – 4 853 393,32 zł

2010 – 4 409 777,02 zł

2011 – 4 583 581,88 zł

2012 – 1 485 705,01 zł

Razem: 23 586 537,80 zł

Obszar problemowy V

Obszar działań : Pomoc społeczna – uaktywnianie środowiska lokalnego oraz wspieranie klientów pomocy społecznej w dążeniach do samorealizacji

Cele operacyjne:

- 1. podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych GOPS w Zabrodziu,**
- 2. utworzenie nowych stanowisk pracy, w tym do obsługi osób niepełnosprawnych,**
- 3. realizacja programu współpracy z organizacjami pozarządowymi,**
- 4. prowadzenie w środowisku lokalnym działalności edukacyjno-profilaktycznej,**
- 5. wdrożenie procedury kontraktu socjalnego,**
- 6. wdrożenie procedury mediacji,**
- 7. stosowanie pracy socjalnej opartej na zasadzie subsydiarności,**
- 8. współpraca ze wszystkimi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób potrzebujących pomocy,**
- 9. pozyskanie nowego budynku na potrzeby GOPS w Zabrodziu,**
- 10. zorganizowanie wolontariatu przy GOPS w Zabrodziu,**
- 11. wsparcie funkcji wychowawczych rodziny poprzez system świadczeń rodzinnych,**
- 12. rozwijanie opieki nad dzieckiem i rodziną,**
- 13. pomoc w sytuacjach kryzysów życiowych,**
- 14. działalność profilaktyczna środowisku na rzecz dzieci i młodzieży,**
- 15. przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,**
- 16. interwencje w przypadku przemocy domowej,**
- 17. powstanie w pełni wyposażonego Gminnego Centrum Rehabilitacji świadczącego usługi rehabilitacyjne w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,**
- 18. opieka nad seniorami, osobami przewlekle chorymi oraz niepełnosprawnymi w miejscu ich zamieszkania,**
- 19. pogłębianie diagnozy nt. patologii społecznej, niedostosowania społecznego, jego przyczyn, przejawów i skutków.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu jest jednostką organizacyjną samorządu gminnego.

Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu określa statut Ośrodka, ustawy oraz akty wykonawcze ustaw.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania na podstawie następujących aktów prawnych :

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 1228),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493),
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),

- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r. Nr 164 poz. 1027 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 267),
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101 poz. 926 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267 poz. 2259 z późn. zm.).

Do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zabrodziu realizującego politykę społeczną gminy w szczególności należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa,
- udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Podstawowymi przesłankami do uzyskania przez osoby i rodziny wsparcia w ramach pomocy społecznej jest znalezienie się w trudnej sytuacji życiowej i niemożliwość jej pokonania mimo uprzedniego wykorzystania własnych środków, możliwości i uprawnień. Trudna sytuacja życiowa to w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy przy uwzględnieniu kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy, który mówi, że dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć 456 zł, w przypadku osoby samotnie gospodarującej – 542 zł. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co trzy lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Ostatnią weryfikację, która zmieniła wysokości kryteriów dochodowych, od których uzależniona jest pomoc finansowa, wprowadzono w październiku 2012 r. Pomocy na zasadach określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa
- sieroctwa
- bezdomności
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności
- bezrobocia
- niepełnosprawności
- długotrwałej choroby
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych
- alkoholizmu lub narkomanii
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze

- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą
- przemocy w rodzinie
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu realizuje zadania pomocy społecznej z podziałem na zadania własne finansowane ze środków gminnych, zadania powierzone finansowane z budżetu centralnego, projekt systemowy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki pn. „Razem i aktywnie”, Poakcesyjny Pogram Wsparcia Obszarów Wiejskich oraz projekty konkursowe finansowane ze środków pozyskiwanych przez GOPS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu zatrudnia obecnie 7 pracowników, w tym: kierownika ośrodka, głównego księgowego, 2 specjalistów pracy socjalnej, 1 pracownika socjalnego, 1 starszego specjalistę ds. świadczeń rodzinnych oraz kierownicę. Kadra GOPS-u jest wykwalifikowana i w pełni przygotowana do wykonywania zadań zgodnie z obowiązującym prawem.

Pracownicy GOPS w Zabrodziu stale współpracują z Urzędem Gminy w Zabrodziu, organizacjami pozarządowymi, Domami Pomocy Społecznej, Palcówkami Opiekuńczo-Wychowawczymi, związkami wyznaniowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówkami oświatowymi, Powiatowym centrum Pomocy Rodzinie w Wyszku, Powiatowym Urzędem Pracy w Wyszku, Komendą Powiatową Policji w Wyszku, KRUS -em, ZUS -em oraz innymi organizacjami i instytucjami, których zadaniem statutowym jest m.in. pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Głównym zadaniem GOPS – u jest pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Jedną z form pomocy, która jest adresowana do osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej są świadczenia pieniężne : zasiłki stałe, okresowe i celowe.

Tabela 1. Liczba osób i rodzin, które skorzystały ze świadczeń pieniężnych w latach 2008–2012.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba rodzin	227	195	143	147	132
Liczba osób w rodzinie	441	380	262	254	239

Powody, które stanowią podstawę do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej przy jednoczesnym spełnieniu wcześniej cytowanym kryterium dochodowym przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Powody korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy Zabrodzie w latach 2008–2012.

Powody trudnej sytuacji życiowej:	Liczba rodzin korzystających z pomocy w roku:				
	2008	2009	2010	2011	2012
Ubóstwo	121	111	92	94	85
Bezrobocie	93	87	78	65	59

Niepełnosprawność	73	59	50	60	52
Długotrwała choroba	156	129	93	100	89
Potrzeba ochrony macierzyństwa	59	61	38	45	54
w tym: wielodzietność	37	34	18	29	42
Bezradność w sprawach wychowawczych	36	53	38	37	35
w tym: rodziny niepełne	25	23	16	11	8
rodziny wielodzietne	11	8	4	9	11
Alkoholizm	43	31	28	33	31
Zdarzenia losowe	6	2	2	1	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Od 2005 r. GOPS w Zabrodziu realizuje program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Powyższa pomoc adresowana jest zarówno do dzieci realizujących obowiązek szkolny, jak i osób, które z powodu niepełnosprawności, przewlekłej choroby lub bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych nie mogą zapewnić rodzinie posiłku. Tabela 3 przedstawia realizację ww. programu przez GOPS w Zabrodziu w latach 2008–2012.

Tabela 3. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany w Gminie Zabrodzie w latach 2008–2012.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób korzystających z posiłku	319	276	164	150	146
w tym: z posiłku w formie codziennego wyżywienia (przedszkola, żłobki)	13	8	5	4	4
pełnego obiadu	9	8	11	10	9
jednego dania gorącego	212	245	144	138	135
kanapki	85	15	4	0	0
Liczba rodzin	157	133	77	70	69
Koszt programu ogółem	185000,00	197905,00	116513,00	118092,04	128317,86
Środki własne	38800,00	45505,00	23313,00	26592,04	28317,86
Dotacja	146200,00	152400,00	93200,00	91500,00	100000,00

Średnia cena posiłku	3,75	4,02	5,11	5,34	5,66
Zasilki celowe	7870	29836	7700	5450	9270
Koszt jednego świadczenia	253,87	426,23	320,83	236,96	272,65

Poza świadczeniami pieniężnymi mieszkańcy Gminy Zabrodzie korzystają z różnych form pomocy niematerialnej, jak.:

- 1) poradnictwo prawne, m.in. pomoc w sporządzaniu pozwów o alimenty, reprezentowanie podopiecznych w sprawach o ustalenie opieki nad dziećmi, wydawanie opinii dotyczących sytuacji rodzinnej dla potrzeb Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz sądu.
- 2) podejmowanie interwencji w przypadkach występowania przemocy w rodzinie,
- 3) pomoc podopiecznym w załatwianiu ważnych spraw życiowych,
- 4) praca socjalna na rzecz podopiecznych, ich rodzin oraz środowiska, w którym funkcjonują.

Ze wszystkich świadczeń pozamaterialnych kierowanych do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej najbardziej adekwatną formą pomocy, wymagającą od pracowników socjalnych interdyscyplinarnego przygotowania, jest praca socjalna.

Pod pojęciem pracy socjalnej należy rozumieć działalność, która ma na celu ułatwienie wzajemnego przystosowania jednostek, rodzin, środowiska społecznego oraz rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie możliwości tkwiących w ludziach.

Tabela 4 przedstawia, ile osób i rodzin w latach 2008–2012 skorzystało z pomocy pozamaterialnej świadczonej przez GOPS w Zabrodziu

Tabela 4. Rodzaje świadczeń i liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2008–2012

Rok	2008		2009		2010		2011		2012	
Rodzaj świadczenia:	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	43	155	63	87	25	52	19	62	13	39
Interwencja kryzysowa	8	28	8	24	15	66	7	26	3	7
Praca socjalna	251	911	241	752	210	678	179	512	127	444

GOPS w Zabrodziu jest też inicjatorem wielu działań aktywizujących środowisko lokalne. Celem metody pracy środowiskowej, jaką posługują się pracownicy jest:

- 1) powstawanie silnych i zintegrowanych społeczności lokalnych,
- 2) rozwój lokalnej solidarności,
- 3) aktywizacja instytucji samorządowych.

W latach 2008–2011 Gmina Zabrodzie jako jedna z 500 gmin w Polsce brała udział w realizacji Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW). Na realizację zadań w ramach ww. Programu Gmina otrzymała łącznie 323.417,57 zł. Koordynatorem Programu został GOPS w Zabrodziu.

Jednym z komponentów PPWOW był Program Integracji Społecznej, którego zadaniem było wsparcie Gminy we wdrażaniu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poprzez finansowanie projektów przyczyniających się do:

- 1) budowy potencjału gmin wiejskich w zakresie strategicznego planowania i realizacji polityki społecznej na poziomie regionalnym,
- 2) tworzenie sieci usługodawców i usług prowadzących do kompleksowego zaspokajania potrzeb mieszkańców,
- 3) lepszej współpracy instytucji i organizacji funkcjonujących na terenie gminy, których zadaniem statutowym jest m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu niektórych grup społecznych.

GOPS w Zabrodziu w latach 2008–2013 stworzył sprawny i zintegrowany system pomocy społecznej, zgodnie z zarówno z cele strategicznym jak i celami operacyjnymi zawartymi w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Niemniej jednak nie udało się zrealizować zadania polegającego na stworzeniu mapy problemów społecznych w poszczególnych sołectwach gminy. Zadanie to zostanie zaplanowane w celach operacyjnych na następne lata. Podobnie, w następnych latach przewiduje się rozwój grup samopomocowych jako pochodna zwiększającej się aktywności obywateli.

Podsumowując, GOPS w Zabrodziu jest jednostką samorządu gminnego, która bardzo aktywnie włącza się w budowanie społeczeństwa obywatelskiego, realizując zarówno zadania wynikające ze Statutu oraz Regulaminu Organizacyjnego ośrodka, jak i organizując bądź współuczestnicząc w przedsięwzięciach mających na celu nie tylko przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób lub grup społecznych, ale też aktywizację tychże grup zgodnie z zasadą subsydiarności.

Jednym z kluczowych zadań instytucji działających w obszarze polityki społecznej jest wsparcie rodziny w pełnieniu przez nią podstawowych funkcji i ról społecznych.

Priorytetem w niniejszej Strategii jest zapewnienie rodzinie odpowiednich warunków rozwoju, kształtowania wartości i norm związanych z funkcjonowaniem i wychowaniem następnych pokoleń.

Pomoc rodzinie w wypełnianiu tych podstawowych, ale też niełatwych ról należy do instytucji państwowych i samorządowych. Polityka społeczna zarówno w wymiarze rządowym jak i samorządowym powinna uwzględniać nie tylko pomoc w sytuacjach kryzysowych, ale przede wszystkim zapobiegać tym sytuacjom i patologiom, które prowadzą do ubóstwa, a tym samym wykluczenia społecznego rodzin.

Pomoc kierowana do osób potrzebujących nie może prowadzić do demoralizacji, dlatego też rodziny korzystające ze wsparcia społecznego muszą współpracować w rozwiązywaniu swoich problemów z wykorzystywaniem własnych zasobów włącznie. Zadaniem służb gminnych oraz jednostek organizacyjnych gminy i powiatu jest m.in. wyrównywanie szans rodzin borykających z różnego rodzaju deficytami czy patologiami.

Najczęstszą przyczyną dysfunkcjonalności rodzin, zwłaszcza posiadających dzieci, jest ubóstwo spowodowane przeważnie brakiem zatrudnienia, brakiem kwalifikacji zawodowych, pożądanых na otwartym rynku pracy lub borykanie się z uzależnieniami, jak: alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie.

Do rodzin, które z powyższych powodów mają trudności z prawidłowym funkcjonowaniem w środowisku adresowana jest pomoc w formie pieniężnej, usługach, poradnictwie, w zagospodarowaniu czasu wolnego, głównie dzieci i młodzieży szkolnej, bez używek i przemocy, udział w zajęciach pozalekcyjnych.

Tabele 5–7 przedstawiają finansowe formy pomocy adresowane do rodzin w latach 2008–2012 oraz wysokość środków przeznaczonych na ten cel.

Tabela 5. Wykaz rodzin i dzieci korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2008–2012 r.

Rok	2008		2009		2010		2011		2012	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzaj świadczeń:										
Zasilek rodzinny	503	1012	435	892	399	829	389	800	377	773
Zasilek wychowawczy	56	56	43	45	54	60	53	55	47	52
Zasilki z tytułu:										
samotnego wychow.	44	44	42	42	42	42	29	29	24	24
dojazdów do szkół	182	242	152	211	136	185	125	176	124	169
urodzenia dziecka	52	53	45	48	43	44	43	43	37	37
rozp. roku szkol.	288	572	296	577	274	518	267	488	245	444
kształcenia i rehabilitacji	36	39	29	31	24	27	28	31	30	32
wielodzietności	140	201	133	184	117	161	113	150	113	148
Fundusz alimentacyjny	78	79	78	81	83	83	70	70	71	71
	18		28		21	31	22	33	22	34

Środki przeznaczone na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych w poszczególnych latach:

1) 2008 r. - 2 099 967 zł

2) 2009 r. - 1 987 868 zł

3) 2010 r. - 2 156 889 zł

4) 2011 r. - 2 078 920 zł

5) 2012 r. - 2 151 352 zł

Łącznie 10 474 996 zł

Wyrazem dążenia do poprawy funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej było stworzenie Lokalnego Programu opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2006–2011, przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Gminy w Zabrodziu Nr XXXVIII/173/2006 w dniu 29.06.2006 r. określającego zadania w tym obszarze i sposób ich realizacji.

Główne założenia Programu :

- 1) poprawa jakości życia oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin,
- 2) przeciwdziałanie stanom grożącym degradacją i bezradnością w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego,
- 3) ograniczenie instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem na rzecz rozwoju różnych form rodzinnej opieki zastępczej,
- 4) promowanie zdrowego stylu życia, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży szkolnej,
- 5) tworzenie warunków na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą, uzależnieniami i przestępczością,
- 6) utrzymanie i rozwijanie systemu poradnictwa rodzinnego.

W dniu 31 maja 2012 r. Rada Gminy Zabrodzie podjęła Uchwałę Nr XIX/126/2012 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zabrodzie na lata 2012-2014. Obowiązek utworzenia niniejszego Programu wprowadza do systemu pomocy społecznej art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz.887 z późn. zm.).

W/w Program jest komplementarny w stosunku do innych programów o charakterze lokalnym : „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2013”, „Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” oraz „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii”.

Celem strategicznym programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności oraz zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

Cele operacyjne Programu:

1. analiza i diagnoza sytuacji rodziny,
2. prowadzenie wczesnej interwencji, interwencji kryzysowej w rodzinie dysfunkcyjnej,
3. rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny i edukacja rodziców poprzez dostarczanie im wiedzy o prawidłowościach funkcjonowania rodziny i ich znaczeniu dla prawidłowego rozwoju dziecka,
4. wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy domowej,
5. rozwój zastępczych form opieki nad dzieckiem,
6. współpraca w organizowaniu pomocy osobom opuszczającym placówki opiekuńczo- wychowawcze,
7. organizowanie pomocy rodzinom zastępczym,
8. wspieranie rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności,
9. współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinom z dziećmi przeżywającymi problemy, trudności bądź kryzys,
10. pomoc samotnym rodzicom oraz rodzinom wielodzietnym.

W ramach realizacji w/w Programu podejmowano szereg inicjatyw kierowanych do dzieci, młodzieży i ich rodzin.

Do takich przedsięwzięć, do których zaangażowani byli także ich beneficjenci, należały:

- 1) pikniki i festyny rodzinne,
- 2) zawody sportowe w ramach klubu piłkarskiego,
- 3) zajęcia plastyczno-techniczne,
- 4) gry i zabawy dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- 5) zajęcia muzyczne,
- 6) korepetycje dla dzieci z rodzin najuboższych,
- 7) kawiarenka internetowa udostępniana dla wszystkich grup społecznych,
- 8) świetlice środowiskowe,
- 9) organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- 10) pikniki literackie dla wszystkich grup społecznych,
- 11) powstanie grup samopomocowych osób i rodzin dysfunkcyjnych.

Realizacja powyższych celów Programu wymagała ścisłej współpracy samorządu gminnego, jego jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji zajmujących się statutowo opieką nad dzieckiem i rodziną.

Obszar problemowy VI

Obszar działań: Profilaktyka zdrowotna i poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej.

Cele operacyjne:

1. *promocja zdrowia wśród dzieci i młodzieży,*
2. *poprawa dostępu uczniów do profilaktycznych świadczeń zdrowotnych,*
3. *objęcie osób zagrożonych chorobami układu krążenia, cukrzycą i nowotworami- badaniami profilaktycznymi,*

- 4. stałe podnoszenie kwalifikacji lekarzy rodzinnych i pielęgniarek środowiskowych,**
- 5. propagowanie przez lekarzy rodzinnych stylu życia wolnego od alkoholu i narkotyków,**
- 6. poprawa skuteczności leczenia osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.**

Na terenie gminy Zabrodzie mają siedzibę 3 niepubliczne placówki świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, stomatolog oraz apteka.

Infrastruktura oraz sposób wyposażenia w/w placówek jest niewystarczający w stosunku do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców gminy. W dalszym ciągu są zmuszeni w przypadku poważnych problemów zdrowotnych, wymagających pomocy specjalistów, do poszukiwania pomocy w placówkach zlokalizowanych w większych miastach.

Znając powyższe problemy w tym obszarze polityki społecznej, gmina Zabrodzie realizując zadania związane z promocją zdrowia, kładąc główny nacisk na profilaktykę, stara się zapewnić nieodpłatnie dostęp do niektórych badań przesiewowych, jak : badania mammograficzne kobiet w wieku powyżej 50 roku życia, badania słuchu, badania PSA dla mężczyzn w wieku powyżej 50 roku życia, badania dotyczące zapobiegania próchnicy zębów u dzieci.

Do najczęstszych chorób, jakie zgłaszają mieszkańcy gminy należą: nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, nowotwory oraz choroby układu krążenia. Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej w ramach profilaktyki zdrowotnej udzielają porad oraz przeprowadzają badania przesiewowe wśród pacjentów znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka.

Nadużywanie alkoholu oraz innych używek przez osoby uzależnione jest od lat kwestią społeczną najtrudniejszą do rozwiązania. Dlatego też jednym z celów strategicznych uznano właśnie rozwiązywanie problemów alkoholowych. Gmina jest organem właściwym do kreowania lokalnej polityki społecznej w tym obszarze działania, działającym na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest opracowywanie rocznych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przyjmowanych corocznie do realizacji uchwałą Rady Gminy. Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) powołuje zarządzeniem wójt Gminy Zabrodzie. Środki na realizację zadań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pochodzą głównie z opłat wydawanych przez wójta Gminy za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Do zadań GKRPA należy:

- 1) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w otwartym lub zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego,
- 3) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności z Uchwałami Rady Gminy Obryte, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 w/w ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 4) kontrola na podstawie upoważnienia wydanego w trybie art. 18 ust. 8 cyt. ustawy przez wójta Gminy Obryte przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych przez sprzedawców.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii określa corocznie lokalna strategię w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania przez mieszkańców Gminy Zabrodzie różnego rodzaju używek.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4a' cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z jego treścią do zadań gminy w tym obszarze polityki społecznej należy:

- a) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu,
- b) działalność wychowawcza i informacyjna,
- c) ograniczanie dostępności do alkoholu,
- d) leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu,
- e) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich minimalizowanie,
- f) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, która najczęściej jej skutkiem uzależnień.

W latach 2008-2012 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Zabrodzie realizując zadania zawarte w corocznych Gminnych Programach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomanii realizowała w latach 2008-2012 następujące zadania:

- 1) przeprowadzanie rozmów motywujących osoby uzależnienia do podjęcia terapii,
- 2) wydawanie postanowień w sprawie opinii dotyczącej lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- 3) przeprowadzanie szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych i szkoleń członków GKRPA,
- 4) prowadzenie sportowych zajęć pozalekcyjnych we wszystkich szkołach z terenu Gminy Zabrodzie,
- 5) prowadzenie i finansowanie Punktu Konsultacyjnego w GOPS w Zabrodziu,
- 6) finansowanie kosztów przejazdu osób podejmujących terapię odwykową,
- 7) sfinansowanie zakupu pomocy dydaktycznych oraz sprzętu sportowego, niezbędnego do prowadzenia zajęć sportowych,
- 8) organizowanie i finansowanie konkursów o tematyce plastycznej w szkołach podstawowych z terenu Gminy Zabrodzie,
- 9) kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe,
- 10) organizowanie i finansowanie konkursów o tematyce uzależnień,
- 11) dofinansowywanie kolonii i obozów dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- 12) wystawianie i finansowanie spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej,
- 13) finansowanie pobytu osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin na corocznych rekolekcjach trzeźwościowych w Zakroczmie,
- 14) dofinansowanie wycieczek krajoznawczych dla dzieci i młodzieży szkolnej z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Na realizację zadań wynikających z profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom GKRPA przeznaczyła w latach 2008-2012 łącznie kwotę 251.829 zł.

Obszar problemowy VII

Obszar działań: Ekologia, ochrona środowiska, turystyka i rekreacja.

Cele operacyjne:

- 1. dbałość o środowisko, ograniczanie emisji zanieczyszczeń,***
- 2. rozwój turystyki i rekreacji w gminie.***

Wykorzystanie położenia gminy i jej walorów krajobrazowych do celów turystycznych i wypoczynkowych jest jednym z najważniejszych zadań dla samorządu gminnego. Gmina

posiada także wiele obiektów zabytkowych, które są atrakcją, a także przyczyniają się do rozwoju lokalnej turystyki.

Realizacją zadań w tym obszarze zajmowały się w latach 2008-2012 zarówno Urząd Gminy w Zabrodziu, Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu jak i organizacje pozarządowe : „Bractwo Zabrodzkie” oraz „Stowarzyszenie Ochrony Przyrody Anastazewa i Okolic”.

Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu oraz w/w organizacje pozarządowe współpracowały z Urzędem Gminy w Zabrodziu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zabrodziu, związkami wyznaniowymi, Lokalna Grupa Działania Równiny Wołomińskiej, placówkami oświatowymi z terenu gminy Zabrodzie, Kołem Gospodyń Wiejskich w Zabrodziu i Głuchach.

Dzięki Stowarzyszeniu Ochrony Przyrody Anastazewa i Okolic oraz dużym zaangażowaniu mieszkańców Anastazewa powstał Wiejski Dom Kultury w Anastazewie.

Stowarzyszenie podejmowało wiele inicjatyw na rzecz integracji mieszkańców gminy, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży szkolnej. Organizowano wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży, warsztaty tematyczne, zabawy noworoczne. Wszystkie inicjatywy organizowane były przy współudziale samych uczestników projektów. Realizację projektów wspierał zarówno samorząd gminny jak i Lokalna Grupa Działania.

Natomiast Stowarzyszenie pn. „Bractwo Zabrodzkie” w latach 2008–2012 podejmowało następujące inicjatywy na rzecz integracji mieszkańców gminy Zabrodzie:

1) Rozwój turystyki i rekreacji w Gminie Zabrodzie

Od 2008 roku Stowarzyszenie „Bractwo Zabrodzkie” wraz z Publiczną Szkołą Podstawową im. C. K. Norwida w Dębinkach oraz Wielofunkcyjną Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą w Dębinkach przy wsparciu instytucji lokalnych i administracji samorządowej rokrocznie organizuje Bieg Norwidowski.

Celem imprezy jest:

- upamiętnienie osoby Cypriana Kamila Norwida — poety, rzeźbiarza, malarza, filozofa, urodzonego 24 września 1821 roku w Głuchach;
- promocja gminy Zabrodzie;
- popularyzacja biegania jako formy spędzania wolnego czasu.

Bieg organizowany jest w najbliższą niedzielę od daty rocznicy urodzin Cypriana Norwida. Trasa biegu wiedzie od dworku w Głuchach (miejsca urodzenia poety) do pałacu w Dębinkach (gdzie Norwid spędzał dzieciństwo).

Zasadniczy dystans liczy 5 km i przeznaczony jest dla osób dorosłych. Młodszy, w zależności od wieku, mają do pokonania odcinki krótsze, ale meta wszystkich kategorii znajduje się przed pałacem w Dębinkach.

Bieg Norwidowski zyskuje nowych zawodników nie tylko z gminy Zabrodzie, ale też z sąsiednich gmin, powiatów i województw. Wciąż jednak jest to impreza za mało rozreklamowana.

Liczba uczestników poszczególnych edycji Biegu Norwidowskiego:

kategoria wiekowa	2008	2009	2010	2011	2012	2013
dzieci 3–6 lat	41	10	18	43	41	40
klasy I–III szkół podstawowych		38	25	51	53	37
klasy IV–VI szkół podstawowych	40	31	14	71	38	36
gimnazjaliści	56	45	38	25	10	17

uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i dorośli				16	21	47
RAZEM:	137	124	95	206	163	177

W Biegu Norwidowskim oprócz biegaczy-amatorów startują również profesjonalści, ściśle związani ze sportem, zwycięzcy wielu zawodów rangi wojewódzkiej lub krajowej. Dla nich zabrodzka impreza może służyć jako przygotowanie do innych biegów. Dzięki takim zawodnikom impreza nabiera popularności, a poziom rywalizacji wzrasta, co motywuje lokalną młodzież do uprawiania sportu.

W biegu biorą udział również zawodnicy niepełnosprawni — wychowankowie Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci „Fiszor” w Gaju. Ze względu na swoją ułomność rozstawiani są na krótszych dystansach niż wynikałoby to z ich wieku. Należy im jednak pozazdrościć ducha walki i radości z każdego przebiegniętego metra. Kilku z nich jest mistrzami olimpiad specjalnych.

Bieg Norwidowski ma charakter otwarty, a od zawodników nie są pobierane żadne opłaty. Zwycięzcy poszczególnych kategorii otrzymują nagrody rzeczowe (sprzęt sportowy i turystyczny lub zabawki). Wszystkich uczestnicy mają zagwarantowany posiłek regeneracyjny. Na zakończenie każdego biegu, po wręczeniu nagród, odbywa się wspólna biesiada przy ognisku.

Na organizację Biegu Norwidowskiego Stowarzyszenie trzykrotnie otrzymało dotację:

- w 2010 r. — 5 175 zł z Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich
- w 2012 r. — 2 000 zł ze środków Starostwa Powiatowego w Wyszkowie
- w 2013 r. — 3 600 zł ze środków Starostwa Powiatowego w Wyszkowie

Imprezę wsparli finansowo lub usługowo również: Wójt Gminy Zabrodzie, Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu, nauczyciele lokalnych szkół oraz właściciele sklepów i wolontariusze.

Bieg Norwidowski na stałe wpisał się w kalendarz imprez kulturalno-sportowych gminy Zabrodzie.

Stowarzyszenie Bractwo Zabrodzkie co roku organizuje rajdy rowerowe po terenie gminy Zabrodzie i okolicy. Każda z wycieczek ma określony temat, np.:

- śladami znanych osobistości zasłużonych dla gminy Zabrodzie (np. C. K. Norwida, kard. Stefana Wyszyńskiego),
- w urokliwe miejsca (np. do rezerwatu Śliże, nad Liwiec, nad Bug)
- w związku z wydarzeniami historycznymi (np. na pole Bitwy Warszawskiej 1920 r., drogami powstańców 1863 r.)
- w celu identyfikacji ciekawych obiektów (gniazd bocianich, krzyży i kapliczek przydrożnych)
- w ramach ogólnokrajowej akcji „Polska na rowery”,

Od 2008 roku Bractwo Zabrodzkie zorganizowało 25 rajdów, w których łącznie ok. 600 osób przejechało na rowerach ponad 700 km.

Liczba rajdów rowerowych zorganizowanych w latach 2008–2013:

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Liczba rajdów zorganizowanych przez Stowarzyszenie	2	4	5	6	5	3	25

Stowarzyszenie Bractwo Zabrodzkie dwukrotnie (w latach 2008 i 2009) zorganizowało spacer po Wydmach Lucynowsko - Mostowieckich.

W rajdach rowerowych i spacerach biorą udział mieszkańcy gminy Zabrodzie, jak również goście z gmin ościennych i aglomeracji warszawskiej.

2) Promocja walorów turystycznych Gminy Zabrodzie

Działalność Stowarzyszenia opisywana jest w prasie lokalnej, tj. w tygodnikach „Głos Wyszkowa”, „Wyszkowiak”, „Nowy Wyszkowiak”, „Kurier Wyszkowski”, „Życie Powiatu na Mazowszu” oraz miesięczniku „Się Dzieje”. Od roku 2008 w ww. gazetach opublikowano łącznie 157 artykułów zawierających relacje z wydarzeń kulturalnych i turystycznych odbywających się w gminie Zabrodzie z inicjatywy Bractwa Zabrodzkiego.

W latach 2008–2013 Bractwo Zabrodzkie opracowało i wydało 19 zeszytów naukowych dotyczących dziejów, przyrody, turystyki i działalności społecznej mieszkańców gminy Zabrodzie.

Dzięki współpracy z Fundacją Otwartego Muzeum Techniki działającą przy Politechnice Wrocławskiej informacje o gminie Zabrodzie, szczególnie o Niegowie i znajdującym się tam zabytkowym młynie, znalazły się w publikacjach prof. Stanisława Januszewskiego: „Młyn motorowy *Nowość* w Niegowie” oraz „Technika w dziejach cywilizacji”.

3) Wydanie folderów z mapą o infrastrukturze kulturalnej i turystycznej w Gminie Zabrodzie

Stowarzyszenie Bractwo Zabrodzkie przygotowało informacje o gminie Zabrodzie do map turystycznych: „Powiat wyszkowski i gminy sąsiednie” (wyd. „Compass”, Kraków 2008) oraz „Obszar Lokalnej Grupy Działania *Równiny Wołomińskiej*” (Wyd. „Piętka”, Katowice 2012). Ponadto na stronie internetowej Stowarzyszenia znajduje się mapa multimedialna, na której zaznaczone są najciekawsze obiekty architektoniczne i przyrodnicze, krzyże i kapliczki przydrożne oraz gniazda bocianie z terenu gminy Zabrodzie, a także propozycje szlaków rowerowych.

4) Renowacja zabytków gminnych

Od roku 2008 członkowie Stowarzyszenia Bractwo Zabrodzkie naprawili i odnowili 7 nagrobków na cmentarzu parafialnym w Niegowie oraz kilka obrazów i figur świętych z kościoła pw. Św. Trójcy w Niegowie. Przy kościele, w organistówce, utworzono małe muzeum „Skarbczyk parafialny”, w którym Bractwo Zabrodzkie zgromadziło zabytkowe obrazy, mszały, ornaty, modlitewniki, stare czasopisma kościelne i inne drobne dewocjalia oraz przygotowało ekspozycję prezentującą dzieje parafii Niegów.

Z inicjatywy Stowarzyszenia Bractwo Zabrodzkie młyn motorowy „Nowość” w Niegowie decyzją Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków został w 2013 r. wpisany do rejestru zabytków województwa mazowieckiego.

Od kwietnia 2013 r. prowadzone były prace porządkowe wokół młyna. Razem z wolontariuszami z: Fundacji Otwartego Muzeum Techniki, Kujawskiej Fabryki Maszyn Rolniczych „Krukowiak”, Muzeum Techniki i Gospodarstwa Wiejskiego w Redeczu Krukowym, Stowarzyszenia „Wiatraki Kultury” oraz Fundacji „Hereditas” posprzątano wnętrze młyna, usunięto śmiecie, zabezpieczono otwory wejściowe, oczyszczono

i zakonserwowano urządzenia, naprawiono przeciekający dach, oszklono okna i wstawiono w nie siatki zabezpieczające, wycięto samosiejki.

W dniach 7 – 10 września 2013 r. w zabytkowym młynie w Niegowie zorganizowano obchody Europejskich Dni Dziedzictwa Narodowego. Zwiedzający mogli obejrzeć wystawy dawnego sprzętu rolniczego i gospodarstwa domowego, wysłuchać pieśni i spróbować potraw regionalnych przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Zabrodzia, kupić książki o tematyce technicznej, a także wziąć udział w konkursach i quizach.

Następnie w dniach 9 – 10 września odbył się X Międzynarodowy Warsztat Archeologii Przemysłowej, podczas którego naukowcy wyższych uczelni z: Wrocławia, Warszawy, Działdowa, Jeleniej Góry, Szreniawy, Wałbrzycha, Włocławka i z Gruzji prowadzili wykłady na temat techniki w dziejach cywilizacji. Dzięki tej czterodniowej imprezie o Niegowie, gminie Zabrodzie i powiecie wyszkowskim dowiedzieli się goście z całej Polski oraz kilku krajów europejskich. Szacuje się, że niegowski młyn zwiedziło wówczas ok. 700 osób.

5) Organizowanie kwest na odrestaurowanie nekropolii w Gminie Zabrodzie

W latach 2007 i 2008 Stowarzyszenie Bractwo Zabrodzkie przeprowadziło w Dniu Wszystkich Świętych kwestę na cmentarzu parafialnym w Niegowie na odnowienie zabytkowych nagrobków. W akcji poza członkami Stowarzyszenia uczestniczyły osoby niezrzeszone. W roku 2007 zebrano 2 352,43 zł. Podczas drugiej kwesty zebrano już tylko 1 405,00 zł. Pieniądze zostały przeznaczone na odnowienie nagrobków osób cywilnych i żołnierzy poległych na terenie gminy Zabrodzie i parafii Niegów podczas II wojny światowej.

W roku 2007 Bractwo Zabrodzkie zidentyfikowało najciekawsze nagrobki ze względu na wiek, formę artystyczną i zasługi zmarłych oraz sporządziło plan cmentarza z zaznaczeniem osobliwych nagrobków i wyznaczeniem wśród nich ścieżki. Opracowało także przewodnik po tej ścieżce.

6) Organizowanie wystaw i wernisaży dla twórców ludowych

Na terenie gminy Zabrodzie mieszka wiele osób, które piszą wiersze, rysują, malują obrazy, rzeźbią, modelują, fotografują i haftują oraz tworzą instalacje artystyczne i animacje komputerowe. Do maja 2008 roku udało się odnaleźć 22 takie osoby w wieku 21 – 94 lata i namówić je do zaprezentowania swojego dorobku artystycznego na pierwszej wystawie twórczości lokalnej pod hasłem „Tropem Tutejszych Talentów”. Od tego czasu Stowarzyszenie Bractwo Zabrodzkie rokrocznie w maju w Gminnym Ośrodku Kultury w Zabrodziu organizuje wystawę twórczości lokalnej. Przyjęto zasadę, że ekspozycja udostępniana jest przez dwa dni — najpierw w niedzielę dla wszystkich, a potem w poniedziałek dla uczniów miejscowych szkół.

W czasie drugiej wystawy, która odbyła się w 2009 r. pod hasłem „Oblicze Naszej Ziemi”, pokazano dorobek artystyczny placówek oświatowo-wychowawczych, organizacji, instytucji i urzędów oraz osób prywatnych. Okazało się, że z każdym rokiem odnajdują się nowi nieznani dotychczas artyści-amatorzy mieszkający na terenie gminy Zabrodzie. Duży wkład wniosły dzieci i młodzież niepełnosprawna z domów pomocy społecznej w Niegowie i Fiszorze. Ich wytwory były tak samo dobre a nawet lepsze od wykonanych przez rówieśników — uczniów niektórych publicznych szkół podstawowych i gimnazjum.

W roku 2010 wystawa twórczości lokalnej nie odbyła się ze względu na remont i rozbudowę budynku Gminnego Ośrodka Kultury, który stanowi bazę imprezy.

Na trzeciej wystawie („Dzieła Naszych Przodków”) przedstawiono: reprodukcje dzieł plastycznych, literackich i muzycznych artystów działających dawniej na terenie gminy Zabrodzie, urządzenia, narzędzia, rękodzieła i elementy codziennego użytku stosowane na przestrzeni XIX i XX wieku, eksponaty i dokumenty dotyczące przeszłości ziemi zabrodzkiej,

a nawet przedwojenne samochody. Zwiedzającym mogli podziwiać twórczość m. in.: Władysława Podkowińskiego, Cypriana Kamila Norwida, Antoniego Gawińskiego i Bolesława Jeziorańskiego.

Upamiętniono również osobistości związane z Zabrodziem:

- kardynała Stefana Wyszyńskiego, którego rodzice urodzili się na terenie gminy Zabrodzie, zaś sam kardynał odwiedzał Samarię niegowską, kościoły w Niegowie i w Kicinach oraz spędzał wakacje w Fiszorze w towarzystwie Karola Wojtyły (wówczas metropolity krakowskiego);
- Sługę Bożą Matkę Wincentę Jadwigę Jaroszewską, założycielkę zgromadzenia zakonnego Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego oraz domów opieki w Niegowie i Fiszorze;
- księdza Floriana Cyryla Gieczyńskiego, będącego proboszczem parafii Niegów przez 45 lat, budowniczego obecnej świątyni, plebanii, dzwonnicy i cmentarza grzebalnego w Niegowie;
- księdza Henryka Nowackiego, profesora śpiewów gregoriańskich w Akademii Duchownej, kompozytora, założyciela szkoły organistów w Niegowie;
- Bronisława Deskura, dziedzica niegowskiego, dowódcy oddziału kawalerii w powstaniu styczniowym, współwzrostu budowy świątyni niegowskiej;
- Ksawerego Dybowskiego, dziedzica Dębinek, stolnika, świadka chrztu i późniejszego opiekuna C. Norwida;

Czwarta wystawa (w roku 2012) pod hasłem „Uroki Powiatu Wyszowskiego” składała się z kilku części:

- historycznej — znalazły się w niej ilustrowane informacje z życia i działalności osobistości wywodzących się z ziemi zabrodzkiej i szczególnie dla niej zasłużonych m.in. C. K. Norwida i kard. Stefana Wyszyńskiego oraz plastyczny plener obrazujący przemarsz przez obecne tereny gminy Zabrodzie, Wyszów i Brańszczyk Wielkiej Armii Napoleona zmierzającej do Moskwy dokładnie 200 lat temu;
- przyrodniczej — ukazującej za pomocą fotografii i obrazów najbardziej urokliwe miejsca położone w gminie Zabrodzie i jej sąsiedztwie;
- konkursowej, w której pokazano różnorodną twórczość dzieci, młodzieży i dorosłych;
- twórczej-manualnej osób niepełnosprawnych z terenu powiatu wyszkowskiego.

Wystawę uatrakcyjnił film "Między Bugiem, Liwcem a Narwią" oraz występ zespołu "Sława" z Zabrodzia. W ramach konkursu uczniowie z Dębinek recytowali własne wiersze o pięknie miejsca swojego zamieszkania. IV wystawę obejrzało ponad 400 dorosłych osób oraz 300 uczniów lokalnych szkół. W roku 2012 wystawa dotowana była w kwocie 960 zł ze środków Starostwa Powiatowego w Wyszowie.

Piąta wystawa odbyła się w roku 2013 pod hasłem "Seniorzy nie próżnują". Ideą przewodnią było bowiem pokazanie, że odejście na emeryturę nie oznacza zaprzestania wszelkiej aktywności, lecz może przynieść wiele radości w oddawaniu się swoim pasjom, na które wcześniej nie zawsze znajdowało się czas.

7) Gromadzenie zbiorów lokalnych twórców ludowych

Podczas przygotowywania wystaw twórczości lokalnej dokonano rozeznania co do tego, jakie dzieła posiadają miejscowi twórcy. Część z nich zgodziła się przekazać swoje prace do mającego się utworzyć Muzeum Młynarstwa i Piekarnictwa w Niegowie.

Gmina Zabrodzie była jedną z 500 gmin, które zostały wybrane na podstawie wskaźników uwzględniających ich położenie geograficzne, sytuację demograficzną oraz społeczno-gospodarczą do Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW). Na

ten cel gmina otrzymała środki z Banku Światowego w wysokości 323.415,91,-zł na działania prospołeczne w jednym z komponentów – Programu Integracji Społecznej (PIS).

Głównymi celami działań podjętych w ramach PIS były:

- 1) budowa potencjału gminy wiejskiej w zakresie strategicznego planowania i realizowania polityki społecznej na poziomie lokalnym,
- 2) lepsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy poprzez budowanie sieci usługodawców,
- 3) budowa potencjału instytucjonalnego i społecznego gminy pozwalającego na jak najlepsze wykorzystanie środków na inne programy w obszarze integracji społecznej.

Program PIS stworzył możliwość sfinansowania projektów dla trzech grup beneficjentów: ludzi starszych, dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi.

Dofinansowanie obejmowało :

- a) pomoc dla osób starszych w formie : usług opiekuńczych o różnym zakresie i charakterze, środowiskowe formy opieki, rozwijanie różnych form samopomocy oraz integracji ze środowiskiem,, m. in. organizowanie biesiad, festynów oraz spotkań w celu podtrzymywania obrzędów i tradycji ludowych,
- b) pomoc dla dzieci i młodzieży poprzez: rozwój zajęć świetlicowych, organizację wypoczynku letniego, tworzenie kół zainteresowań rozwijających nowe umiejętności i zainteresowania wśród dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć sportowych w piłce nożnej i z zakresu samoobrony, zagospodarowanie czasu wolnego w czasie wakacji poprzez wyjazdy do kin i teatrów,
- c) pomoc dla rodzin z dziećmi poprzez: prowadzenie warsztatów nt. prowadzenia gospodarstwa domowego, dbania o zdrowie, organizowanie wspólnych z innymi grupami społecznymi zajęć artystycznych, rajdów rowerowych.

Realizację celów Programu Integracji Społecznej przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa projektu	Całkowity budżet projektu	Realizatorzy projektu
1.	Usługi na rzecz dzieci, młodzieży szkolnej i ich rodzin : wyjazdy do kin i teatrów, „Bieg Norwidowski”, festyny rodzinne.	13 961,91	Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu, Stowarzyszenie „Bractwo Zabrodzkie”, Stowarzyszenie Ochrony Przyrody Anastazewa i Okolic
2.	Usługi na rzecz rodzin poprzez zorganizowanie świetlic środowiskowych : „Bezpieczna przystań”, opiekuńczo-wychowawcza, „W wesołej gromadzie”, świetlica środowiskowa.	20 000,00	Gminny Ośrodek Kultury, Publiczna Szkoła Podstawowa w Zabrodziu, Publiczna Szkoła Podstawowa w Dębinkach
3.	Usługi dla dzieci i młodzieży: organizacja zajęć sportowych, „Lato z piłką” – zawody sportowe o Puchar Wójta Gminy Zabrodzie	42 740,00	Publiczne Gimnazjum w Zabrodziu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu
4.	Wsparcie integracji międzypokoleniowej oraz nowo powstałych aktywności społecznych	6 900,00	
5.	Wsparcie integracji międzypokoleniowej poprzez zorganizowanie konkursów : „Zieleń wokół nas”.	20 862,00	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Adelinie,
6.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Zabrodzie: „Wakacyjna przygoda”, „Góry i woda-letnia przygoda”.	45 000,00	Publiczne Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Zabrodzie oraz Publiczne Gimnazjum w Zabrodziu
7.	Wsparcie integracji międzypokoleniowej	15 000,00	Gminny Ośrodek Kultury w

	poprzez organizację wspólnych biesiad, festynów, prezentacji: „Motywy śmierci w literaturze i sztuce”, „Zabrodzkie święto plonów”		Zabrodziu, Stowarzyszenie „Bractwo Zabrodzkie”, Koło Gospodyń Wiejskich
8.	Usługi na rzecz osób starszych w celu podtrzymywania obrzędów i tradycji ludowych: „Tradycja łączy pokolenia”, „Z tradycją przez pokolenia”.	10 000,00	Gminny Ośrodek Kultury, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kicinach, Koło Gospodyń Wiejskich
9.	Zajęcia sportowe z zakresu samoobrony skierowane do dzieci i młodzieży z terenu gminy Zabrodzie	8 928,00	Stowarzyszenie Samoobrony „Kobra”
10.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Zabrodzie : m.in. „Wakacje na Bursztynowym Szlaku”,	59 994,00	Publiczne Gimnazjum w Zabrodziu, Zespół Szkół w Zabrodziu, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Adelinie
11.	Organizacja zajęć sportowych w piłce nożnej	18 000,00	Publiczne Gimnazjum w Zabrodziu i Publiczna Szkoła Podstawowa w Zabrodziu
12.	Wyrównywanie szans rozwojowych dla dzieci i młodzieży:	21 960,00	
13.	Zorganizowanie kół zainteresowań o różnorodnej tematyce rozwijających umiejętności dzieci i młodzieży: „Mali artyści-wielka sztuka”, „Nauka i sztuka”, „Bezpieczna przystań”,	19 070,00	Publiczna Szkoła Podstawowa w Dębinkach, Publiczna Szkoła Podstawowa w Kicinach, Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu
14.	Utworzenie i prowadzenie Poradni Rodzinnej „Na pomoc rodzinie”	9 000,00	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabrodziu
15.	Zorganizowanie warsztatów dla rodzin: „Razem po zdrowie”, „Bezpieczny dialog”	12 000,00	Gminny Ośrodek Kultury w Zabrodziu
Razem:		323 415,91	

Podsumowanie stanu realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zabrodzie na lata 2008 – 2013 w odniesieniu do realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Cel 1 - Edukacja publiczna i tworzenie nowych kierunków nauczania w placówkach oświatowych umożliwiających edukację młodzieży ze szkół ponad gimnazjalnych i ludzi dorosłych

Jak wynika z przeprowadzonej ewaluacji, w tym obszarze polityki społecznej zrealizowano większość zadań zaplanowanych w GSRPS na lata 2008-2013.

Natomiast nie udało się osiągnąć następujących celów:

- 1) utworzenie uniwersytetu trzeciego wieku,
- 2) utworzenie w Zespole Szkół w Zabrodziu liceum ogólnokształcącego o profilu „edukacja dla bezpieczeństwa”,
- 3) utworzenie stołówek szkolnych w każdej szkole,
- 4) utworzenie zespołu ludowego w Zespole Szkół w Zabrodziu,

Cel 2 - Kultura, dziedzictwo narodowe, promocja gminy.

Cele z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego zostały zrealizowane zgodnie przyjętymi założeniami.

Do realizacji w następnej perspektywie pozostało:

- 1) utworzenie muzeum ziemi Zabrodzkiej,

2) utworzenie Gminnego Centrum Informacji.

Cel 3 - Rynek pracy – działania zmierzające do organizowania nowych miejsc pracy.

W tym obszarze polityki społecznej w dalszym ciągu konieczne jest podejmowanie cyklicznych działań, gdyż z przeprowadzonej ewaluacji wynika, że bezrobocie jest jednym z najbardziej kluczowych problemów społecznych. Wskaźnik bezrobocia jest ciągle dwucyfrowy i od kilku lat wynosi powyżej 14% ogółu mieszkańców powiatu wyszkowskiego.

Nie udało się powołać w latach 2008-2013 Klubu Integracji Społecznej oraz wyznaczenia terenów pod inwestycje m.in. po byłym PGR-rze.

Cel 4 - infrastruktura i budynki użyteczności publicznej – znoszenie barier urbanistycznych i architektonicznych.

Potrzeby gminy w zakresie budownictwa społecznego są odczuwalne. Dlatego w następnej perspektywie należałoby uwzględnić budowę lokali socjalnych oraz przekształcanie mieszkań prywatnych w mieszkania chronione i hotele. W dalszym ciągu należy kontynuować likwidację barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.

Cel 5 - Pomoc społeczna – uaktywnianie środowiska lokalnego oraz wspieranie klientów pomocy społecznej w dążeniach do samorealizacji

Nie zrealizowano zaplanowanego w Strategii programu wolontariatu „Starszy Brat- Starsza Siostra” oraz utworzenia Centrum Rehabilitacji kierujących swoje usługi do osób niepełnosprawnych.

Cel 6 - Profilaktyka zdrowotna i poprawa dostępu do specjalistycznej opieki medycznej.

W dalszym ciągu konieczna jest kontynuacja programów promujących zdrowy styl życia wśród mieszkańców gminy, współfinansowanie przez gminę badań przesiewowych wśród osób zagrożonych chorobami cywilizacyjnymi oraz wczesne diagnozowanie problemów alkoholowych wśród mieszkańców.

Cel 7 - Ekologia, ochrona środowiska, turystyka i rekreacja.

W tym obszarze polityki społecznej należy zintensyfikować działania dotyczące likwidacji dzikich wysypisk śmieci, zapobieganie kłusownictwu, rabunkowej gospodarce drewnem, zastępowanie ogrzewania tradycyjnego wykorzystując źródła odnawialne, budowa ścieżek rowerowych, budowa i rozbudowa bazy usługowo-hotelarskiej, opracowanie i upublicznienie Raportu o stanie środowiska naturalnego gminy.

Niniejsza ewaluacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013 zostanie przedstawiona na Sesji Rady Gminy Zabrodzie i poddana zaopiniowaniu.